

Activiteitenverslag
Kennis- en expertiseontwikkeling in het
volwassenenonderwijs
2008-2009

1 Vooraf

In dit verslag rapporteren we over de activiteiten die werden opgezet door het samenwerkingsverband vzw SNPB en vzw Vocvo tijdens het schooljaar 2008-2009 in het kader van de kennis- en expertiseontwikkeling voor het volwassenenonderwijs via de extra middelen die werden toegekend aan de pedagogische begeleidingsdienst en Vocvo overeenkomstig het decreet volwassenenonderwijs van 15 juni 2007.

Voor de realisatie van de decretale opdrachten werden 6 medewerkers aangetrokken. Het voorbije jaar werkten zij voornamelijk rond volgende projecten:

- ontwikkeling van opleidingsprofielen en leerplannen;
- geletterdheid;
- afstandsleren, e-leren en gecombineerd onderwijs;
- Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden.

Het voorbije schooljaar hebben de verschillende betrokken partners elkaar beter leren kennen. De basis werd gelegd om in de toekomst optimaler samen te werken, expertise en knowhow uit te wisselen over de diensten heen en ook de stuurgroep te laten fungeren als een denktank met betrekking de ontwikkeling van visies en concepten voor het volwassenenonderwijs.

2 Rapportering conform de samenwerkings-overeenkomst tussen de Vlaamse regering, de pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO d.d. 23 mei 2008

2.1 Artikel 4: visieontwikkeling en ontwikkeling nieuwe concepten

Resultaatsverbintenis 1: het samenwerkingsverband verzamelt op systematische wijze gegevens die bruikbaar zijn voor de ontwikkeling van een visie en nieuwe concepten op het vlak van onderwijs, vorming en opleiding van volwassenen.

Resultaatsverbintenis 2: het samenwerkingsverband neemt een uitgeschreven visie op het vlak van onderwijs, vorming en opleiding aan volwassenen op in het vijfjaarlijks beleidsplan en in de jaarlijkse actieplannen.

Actie	Beschrijving van de actie
Het samenwerkingsverband formuleert een visie op onderwijs, vorming en opleiding aan volwassenen, op basis van een voorafgaande literatuurstudie m.b.t. internationale en nationale tendensen binnen onderwijs, vorming en opleiding aan volwassenen.	Het samenwerkingsverband verzamelde via literatuurstudie gegevens die bruikbaar zijn voor de ontwikkeling van een visie en nieuwe concepten op het vlak van onderwijs, vorming en opleiding van volwassenen. Een visie werd nog niet uitgeschreven en wordt in de planning 2009-2010 opgenomen.

Resultaatsverbintenis 3: het samenwerkingsverband communiceert het vijfjaarlijks beleidsplan en de jaarlijkse actieplannen ten minste aan alle centra.

Actie	Beschrijving van de actie
Het samenwerkingsverband communiceert het beleidsplan en de jaarlijkse actieplannen aan de centra.	In overleg met de verschillende partners en na advies van de stuurgroep werd een beleidsplan 'kennis- en expertiseontwikkeling' 2008-2012 (met daarin het actieplan 2008-2009 geïntegreerd) ontwikkeld. Het samenwerkingsverband communiceerde dit beleidsplan aan de centra via de portaalsite van Vocvo, via de website van de respectieve begeleidingsdiensten en via e-mail aan de centra. Het beleidsplan en de acties voor de komende jaren werden eveneens toegelicht op een studiedag 'Opleidingen Profileren' d.d. 10 december 2008 te Geel (gezamenlijk georganiseerd door de begeleidingsdiensten en VOCVO), zowel aan de deelnemende centra en de consortia.

2.2 Artikel 5: evaluatie eindtermen, specifieke eindtermen, basiscompetenties

Resultaatsverbintenis 1: het samenwerkingsverband signaleert aan de stuurgroep uiterlijk tegen het einde van het derde schooljaar van de implementatie van een opleidingsprofiel - of tussentijds als gevolg van een wijziging in de van toepassing zijnde referentiekader(s) - welke eindtermen, specifieke eindtermen of basiscompetenties aan herziening toe zijn.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Signaleren welke eindtermen, specifieke eindtermen en basiscompetenties aan herziening toe zijn.</p>	<p>Het samenwerkingsverband is betrokken bij de evaluatie van de eindtermen, de specifieke eindtermen en de basiscompetenties, georganiseerd door de onderwijsinspectie (o.a. studiegebieden Mechanica-Elektriciteit, Grafische Technieken, Boekbinden, Kant, Algemene vorming, Koeling en warmte, Bouw).</p> <p>Informatie in verband met de evaluatie van opleidingsprofielen binnen de studiegebieden Talen en NT2 (geëvalueerd 2007-2008) werd gecommuniceerd naar de stuurgroep. Instructies van de overheid i.v.m. eventuele wijzigingen aan deze opleidingsprofielen waren op het einde van het schooljaar 2008-2009 nog niet bekend.</p> <p>Aansluitend bij de Rondetafelconferentie NT2 werden de opdrachten voor de decretale stuurgroep m.b.t. de aanpassing van de opleidingsprofielen NT2 geïnterpreteerd. Verdere concrete afspraken terzake dienen met de overheid te worden gemaakt.</p>

Resultaatsverbintenis 2: het samenwerkingsverband onderzoekt welke inhoud in bestaande opleidingen niet gedekt worden door voorstellen voor nieuwe opleidingsprofielen.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Onderzoek naar welke inhoud in bestaande opleidingen niet gedekt zijn door voorstellen voor nieuwe opleidingsprofielen.</p>	<p>Het samenwerkingsverband heeft opgesteld welke opleidingen nog lineair of modulair op basis van een voorlopig goedgekeurd structuurschema worden georganiseerd, m.a.w. niet worden gedekt door een goedgekeurd opleidingsprofiel. De consortia werden als kanaal gebruikt om de centra hierbij te betrekken.</p>

2.3 Artikel 6: coördinatie ontwikkeling nieuwe, actualisering bestaande opleidingsprofielen VO

Resultaatsverbintenis 1: het samenwerkingsverband draagt ten laatste op 1 september 2008 aan de stuurgroep een lijst voor van prioritair te ontwikkelen opleidingsprofielen en op 1 december 2008 de lijsten van alle te ontwikkelen opleidingsprofielen ter vervanging van lineaire en 'voorlopig modulaire' opleidingen die niet gedekt zijn door reeds door de Vlaamse Regering goedgekeurde opleidingsprofielen zodat enerzijds de stuurgroep een planning opneemt in haar actieplan 2008 en anderzijds voor de betrokken opleidingen uiterlijk tegen 15 januari 2012 voorstellen van opleidingsprofielen bij de bevoegde administratie zijn ingediend.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Het samenstellen van de lijst van alle te ontwikkelen opleidingsprofielen ter vervanging van lineaire en voorlopig modulaire opleidingen die niet gedekt zijn door goedgekeurde opleidingsprofielen.</p>	<p>Een lijst van alle opleidingsprofielen die nog moeten worden ontwikkeld tegen 2012 voor lineaire en voorlopig modulaire opleidingen werd bezorgd aan de stuurgroep en aan AHOVOS in de loop van het eerste trimester van het schooljaar 2008-2009. Dit was iets later dan gepland omdat de stuurgroep met vertraging werd opgestart. De stuurgroep werd hierover geïnformeerd zodat een adequate planning kon worden opgemaakt.</p> <p>Daarnaast werd aan de overheid ook een prioriteitenlijst bezorgd van de opleidingprofielen die zouden ontwikkeld worden tijdens het schooljaar 2008-2009. Die lijst kwam tot stand op basis van een vroegere bevraging van de centra door het internettenoverleg VO. De prioriteitenlijst 2008-2009 werd aan een opportuniteitstoets door de overheid onderworpen en vervolgens bijgestuurd door de stuurgroep. De consortia en de centra werden hierover geïnformeerd via nieuwsflashes.</p> <p>De overheid gaf bij deze eerste opportuniteitstoets ook feedback en formuleerde criteria voor de toekomst. Deze werden besproken met de projectmedewerkers. De opportuniteitstoets wees ook uit dat gezien de evolutie in het decreet Se-n-Se en HBO5 de opgestarte werkzaamheden inzake de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor HBO5 best stilgelegd konden worden. In uitvoering van dit decreet werd de stuurgroep ondertussen actief betrokken bij de ontwikkelingen inzake visitatie en accreditatie van HBO5-opleidingen. De samenwerkingsovereenkomst dient wellicht in dit verband te worden herzien.</p> <p>Een eerste reeks opleidingsprofielen werd opgeleverd tegen 15 januari 2009 (zie bijlage 1). Deze opleidingsprofielen werden ofwel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - definitief goedgekeurd - definitief goedgekeurd mits technische correcties - definitief goedgekeurd mits inhoudelijke aanpassingen - geweigerd <p>In de loop van het derde trimester van het</p>

	<p>schooljaar 2008-2009 werden de werkzaamheden opgestart ter aanpassing van deze opleidingsprofielen tegen 15 september/15 oktober 2009.</p> <p>Daarnaast heeft de stuurgroep op vraag van de overheid eveneens de bijsturing van een aantal opleidingsprofielen op zich genomen die niet gevat worden onder de huidige samenwerkingsovereenkomst.</p> <p>De centra werden hierover via de Nieuwsflashes geïnformeerd.</p>
--	---

Resultaatsverbintenis 2: het samenwerkingsverband stelt de stuurgroep in staat jaarlijks tegen 1 oktober een plan met betrekking tot de ontwikkeling van nieuwe of de actualisering van bestaande opleidingsprofielen in haar actieplan te integreren, op basis van de resultaten van de jaarlijkse bevraging van de centra via de consortia volwassenenonderwijs en de opportuniteitstoets van de bevoegde administratie.

Actie	Beschrijving van de actie
Een jaarlijkse bevraging van de consortia en een opportuniteitstoets bij de bevoegde administratie.	<p>Ter voorbereiding van het prioriteitenplan 2009-2010 van de te ontwikkelen opleidingsprofielen en de opportuniteitstoets in dit verband werden de consortia bevraagd eind tweede trimester 2008-2009.</p> <p>De resultaten hiervan werden in de loop van het derde trimester 2008-2009 verwerkt tot een voorstel van prioriteitenplan 2009-2010 van de te ontwikkelen opleidingsprofielen. Dit voorstel werd vervolgens besproken op een vergadering van de decretale stuurgroep op 1 september 2009.</p> <p>Via de Nieuwsflash werden de consortia en de centra geïnformeerd over de gemaakte keuzes.</p>

Resultaatsverbintenis 3: basiseducatie: de voorstellen tot actualisering van volgende bestaande opleidingsprofielen dienen bij de bevoegde administratie ingediend te worden op basis van volgend tijdspad:

- informatie- en communicatietechnologie (ICT) tegen 15 januari 2010;
- maatschappijoriëntatie - maatschappelijk functioneren , maatschappijoriëntatie - maatschappelijk participeren, maatschappijoriëntatie - opstap TKO, maatschappijoriëntatie - basis functioneren op het werk, maatschappijoriëntatie -functioneren op het werk en Nederlands tegen 15 januari 2011;
- Nederlands tweede taal alfa -richtgraad 1, Latijns schrift, Frans - opstap talen, Frans - opstap TKO, Engels - opstap talen en Engels - opstap TKO tegen 15 januari 2012.

Actie	Beschrijving van de actie
Actualiseren van bestaande opleidingsprofielen in de Basiseducatie	In samenwerking met de CBE's en de Federatie Basiseducatie werden een planning en stappenplan opgemaakt.

Resultaatsverbintenis 4: secundair volwassenenonderwijs: het opleidingsprofiel voor de opleiding aanvullende algemene vorming moet uiterlijk 15 januari 2010 zijn ingediend.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>In consensus opstellen van het opleidingsprofiel aanvullende algemene vorming.</p>	<p>Het samenwerkingsverband organiseerde in het najaar 2008 een bijeenkomst met de betrokken centra met als doel het formuleren van een visie op de invulling van het opleidingsprofiel voor AAV.</p> <p>De overheid werd schriftelijk geïnformeerd over de verschillende standpunten en knelpunten die er binnen het werkveld leven.</p> <p>In overleg met de overheid werd een werkgroep samengesteld met leden van de stuurgroep, de Entiteit Curriculum en het werkveld. Momenteel is deze werkgroep lopende met de Entiteit Curriculum als penhouder voor de formulering van de eindtermen.</p>

2.4 Artikel 7: voorstellen experimenteel nieuwe leer- of studiegebieden

Resultaatsverbintenis: geen in samenwerkingsovereenkomst

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Bevraging consortia en input administratie rond het oprichten van experimenteel nieuwe leer- of studiegebieden.</p>	<p>Het samenwerkingsverband heeft – op basis van de gestelde criteria – een voorstel van een experimenteel nieuw studiegebied geformuleerd, m.n. bibliotheek-, archief- en documentatiekunde. De overheid heeft dit ondertussen via OD XIX ingevoerd.</p>

2.5 Artikel 8: coördinatie en ondersteuning van ontwikkeling van centrumoverstijgende en netoverschrijdende leerplannen

Resultaatsverbintenis 1: basiseducatie, secundair volwassenenonderwijs en hoger beroepsonderwijs: de coördinatie en ondersteuning moet de centrumbesturen of de representatieve verenigingen van inrichtende machten en GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap in staat stellen de leerplannen voor 31 januari ter goedkeuring aan te bieden.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Coördinatie van de centrumoverschrijdende ontwikkeling van leerplannen.</p>	<p>Leerplannen worden ontwikkeld door centrumoverstijgende leerplancommissies. Die worden voorgezeten door de pedagogische begeleidingsdiensten en VOCVO, de leden zijn leraren en coördinatoren van de centra. De projectmedewerkers ondersteunen de leerplancommissies, zowel logistiek als vormelijk. Ze staan ook in voor een kwaliteitscontrole van de leerplannen vooraleer die ter advisering worden voorgelegd aan de onderwijsinspectie. Op deze wijze werden 89 leerplannen gecoördineerd en ingediend voor het secundair volwassenenonderwijs en HBO5 (zie bijlage 2) en 14 leerplannen voor de basiseducatie.</p> <p>De centra en consortia werden over deze manier van werken geïnformeerd op de studiedag 'Opleidingen Profileren' d.d. 10 december 2008 te Geel (gezamenlijk georganiseerd door de begeleidingsdiensten en VOCVO). In opvolging van deze studiedag en ter ondersteuning van de werkzaamheden m.b.t. de ontwikkeling van opleidingsprofielen en leerplannen werd een servicedocument geconcipieerd ten behoeve van de leden van de verschillende commissies (zie bijlage 3).</p> <p>Begin schooljaar 2009-2010 werd dit document verspreid naar de centra, de consortia, de Entiteit Curriculum en de administratie AHOVOS.</p>
<p>Het samenwerkingsverband maakt project leerplanontwikkeling bekend bij centrumbesturen Basiseducatie. Het samenwerkingsverband sensibiliseert de centra m.b.t. samenwerking rond dit project. Het samenwerkingsverband maakt dit ook bekend bij de inspectie Basiseducatie.</p>	<p>In een eerste fase maakte de coördinator leerplannen van Vocvo het project leerplanontwikkeling bekend bij de besturen van centra voor basiseducatie (13 centra of regio's). Op die manier werden de centra gesensibiliseerd om deel te nemen aan dit project. Aansluitend werd ook de inspectie basiseducatie geïnformeerd. Dit gebeurde onder meer op het directeurenoverleg van 23 april 2008. Met de inspectie basiseducatie werd een protocol van samenwerking afgesproken tijdens een overleg op 6 mei 2008.</p> <p>Verdere sensibilisering en bekendmaking van leerplanontwikkeling bij de centra voor basiseducatie resulteerde in een informatiesessie op 30 mei 2008. De aanwezige coördinatoren, stafmedewerkers en directeuren van basiseducatie, alsook andere deskundigen binnen het werkveld, kregen informatie over de</p>

	<p>werking van het samenwerkingsverband met betrekking tot het ontwikkelen van leerplannen voor de leergebieden van de basiseducatie. Op deze sessie, en ook via persoonlijke contacten met de verantwoordelijken van de verschillende centra in de periode mei-juni 2008, verklaarden alle directeuren zich bereid om mee te werken aan dit project. Vocvo maakte met hen inhoudelijke en organisatorische afspraken m.b.t. de wettelijke bepalingen en criteria voor het maken van een leerplan. De directeuren vaardigden medewerkers af om deel te nemen aan werkgroepen per leergebied. Vocvo stelde de betrokkenen op de hoogte van de doelstellingen van leerplanontwikkeling en van de planning en fasering in het proces van leerplanontwikkeling.</p>
--	---

Resultaatsverbintenis 2: basiseducatie: de coördinatie en ondersteuning moet de centrubesturen in staat stellen nieuwe leerplannen voor de leergebieden MO, NT1, NT2 alfa, Opstap Talen en ICT van de basiseducatie uiterlijk op 31 januari 2009 ter goedkeuring aan te bieden.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Coördineren en ondersteunen van de ontwikkeling van de leerplannen voor de leergebieden MO, NT1, Opstap Talen en ICT. De verantwoordelijkheid voor het schrijven van de leerplannen ligt bij de centra basiseducatie zelf.</p> <p>Per leergebied een leerplanwerkgroep oprichten met lesgevers uit de Basiseducatie en de coördinator leerplannen van het Vocvo zit die voor.</p>	<p>In theorie zijn er verschillende doelstellingen voor leerplanontwikkeling (LPO). De deelnemers aan de werkgroepen hechtten het meeste belang aan het gebruikmaken van elkaars deskundigheid en het bieden van een hulpmiddel/houvast bij het lesgeven aan de hand van een nieuw leerplan.</p> <p>Per leergebied stelde Vocvo een werkgroep samen met lesgevers uit de basiseducatie. Aan de werkgroepen LPO NT1 namen 11 centra deel, aan de werkgroep LPO ICT 7 centra. De werkgroep LPO voor Opstap Talen telde deskundigen uit 4 centra en die voor MO bestond uit lesgevers van 6 CBE. Aan het hele project LPO namen dus ongeveer dertig deskundigen uit de centra deel.</p> <p>De werkgroepen leerplanontwikkeling (LPO) per leergebied gingen van start begin september 2008. Zij werkten ondermeer aan een sneuvelnota met concrete suggesties, opmerkingen, voorstellen m.b.t. de werking van de werkgroepen per leergebied; een eerste voorstel tot format voor het ontwerpen van een leerplan; het verzamelen van nuttige werkteksten, visieteksten, achtergrondmateriaal ten behoeve van LPO.</p> <p>Aansluitend stuurde de coördinator leerplannen van Vocvo per leergebied een lijst met vragen, suggesties, opmerkingen en discussiepunten naar de inspectie. De directie en het managementteam van Vocvo, alsook de federatie basiseducatie werden hierover geïnformeerd.</p>

	<p>De coördinator leerplannen deed een voorstel tot structuur van het nieuwe LP, een soort inhoudsopgave waarbinnen de verschillende schrijfproducten van de deelnemers hun plaats zouden krijgen. Aansluitend maakte hij een format waarin hij zijn eigen inbreng al een plaats geeft. De diverse taken werden binnen elke werkgroep verdeeld, via e-mail of Google Docs werden werkteksten uitgewisseld.</p> <p>Naar directie en AMT – team van het Vocvo, en de federatie BE, was er een voortdurende informatiestroom m.b.t. de stand van zaken van de diverse werkgroepen LPO.</p> <p>De zeer dringende deadline voor het indienen van de ontwerpen leerplannen bij de inspectie basiseducatie (31 januari 2009) maakte het onmogelijk om alle leerplannen tijdig af te werken.</p> <p>Daarom werd uitstel gevraagd bij en goedgekeurd door de inspectie-generaal van het volwassenenonderwijs en de inspectie basiseducatie, voor de leerplannen Alfa NT2, MO-Ervaringsdeskundige in de Armoede en Sociale uitsluiting (EDAS), MO-Opstap TKO, MO-Functioneren op het werk basis en MO-Functioneren op het werk 2. (Nieuwe indiendata: voor Alfa NT2 1 mei 2009, en voor alle MO-opleidingen 1 juni 2009.)</p> <p>Een eindversie van de leerplannen NT1, ICT, Opstap Talen en MO – Maatschappelijk functioneren en MO – Maatschappelijk participeren werd gefinaliseerd en voor 31 januari doorgestuurd ter goedkeuring naar de inspectie BE. De ontwerpen werden ook gepubliceerd op de portaalsite van het Vocvo.</p>
--	--

2.6 Artikel 9: EVC

Resultaatsverbintenis 1: het vijfjaarlijks beleidsplan en de jaarlijkse actieplannen geven de activiteiten aan inzake de ondersteuning van de ontwikkeling van instrumenten en procedures voor EVC.

Actie	Beschrijving van de actie
Voor de ontwikkeling van instrumenten en procedures voor de erkenning van de eerder verworven competenties van cursisten dienen we te beschikken over de Vlaamse kwalificatiestructuur als referentiekader. Van zodra dit kader voorhanden is, zal het samenwerkingsverband de acties, doelstellingen en fasering opnemen in het jaarlijks activiteitenplan.	Het samenwerkingsverband heeft van heel nabij de ontwikkeling van het decreet op de Vlaamse kwalificatiestructuur opgevolgd. De projectmedewerkers hebben de infosessie terzake van de overheid gevolgd in het kader van hun professionalisering.

Resultaatsverbintenis 2: het samenwerkingsverband brengt goede praktijkvoorbeelden van EVC in kaart.

Actie	Beschrijving van de actie
Het samenwerkingsverband brengt directies en coördinatoren samen in regionale netwerken om kennis en expertise m.b.t. EVC uit te wisselen.	Binnen het Agentschap Kwaliteit werd een cel EVC opgericht. Verschillende begeleiders VO maken deel uit van het promotorenteam. Acties m.b.t. EVC worden opgenomen door het samenwerkingsverband vanaf het schooljaar 2009-2010.

2.7 Artikel 10: afstandsleren, e-leren, gecombineerd onderwijs

Resultaatsverbintenis: het vijfjaarlijks beleidsplan en de jaarlijkse actieplannen geven inzake afstandsleren, e-leren en gecombineerd onderwijs, o.a. aan: wat het opleidingsaanbod inzake afstandsleren is; hoe in samenwerking met externen de ondersteuning bij de implementatie van een elektronische leeromgeving gebeurt; hoe de ondersteuning bij de evaluatie van afstandsonderwijs gebeurt, hoe de expertise-ontwikkeling over het gebruik van een cursistenvolgsysteem voor het afstandsonderwijs gebeurt.

Actie	Beschrijving van de actie
Opleidingsaanbod inzake afstandsleren in kaart brengen.	Het samenwerkingsverband heeft de centra geïnformeerd over gratis beschikbaar materiaal: materiaal BIS-online, materiaal VDAB, Klascement ...
Deelname project e-leren / Toll-net Diva vzw.	<p>Het samenwerkingsverband heeft in samenwerking met Diva de werkzaamheden inzake e-leren en Tollnet actief mee ondersteund. Gezien de beleidskeuze om DIVA op te heffen, heeft SNPB geijverd om de activiteiten inzake e-leren en Toll-net over te nemen van DIVA. Verschillende leden van het samenwerkingsverband hebben de overdracht van Toll-net inhoudelijk mee vorm gegeven.</p> <p>Het is de bedoeling om met Toll-net te focussen op een dubbele piste: enerzijds is de verdere organisatie voorzien van de basis cursus en de werkwinkels i.v.m. e-leren (tollshops/tollcursussen), anderzijds is de ontwikkeling van materiaal en concepten gepland (een praktijkgericht didactisch cahier, criteria voor kwaliteitszorg en een uitgewerkt nascholingsaanbod in verband met de competenties van de e-coach). Toll-net kan aldus een belangrijke rol spelen bij de opbouw van expertise inzake e-leren op het niveau van de verschillende begeleidingsdiensten en VOCVO die op hun beurt zouden instaan voor de disseminatie naar de centra.</p>

2.8 Artikel 11: geletterdheid

Resultaatsverbintenis 1: het samenwerkingsverband ontwikkelt verder zijn visie inzake geletterdheid in overleg met de Vlaamse minister, bevoegd voor het onderwijs.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Het samenwerkingsverband ontwikkelt een visie op de verhoging van het geletterdheidsniveau in de samenleving.</p>	<p>Op diverse terreinen droeg Vocvo bij aan visieontwikkeling.</p> <p>Basiseducatie i.s.m. VDAB: Vocvo droeg bij aan de beschrijving van het wiskundeaanbod van basiseducatie in de competentiecentra van de VDAB, meer bepaald de ontwikkeling van een draaiboek door Centrum Basiseducatie Leuven-Hageland. Het draaiboek werd gepresenteerd op 11 september 2008 i.s.m. DIVA en VDAB.</p> <p>Basiseducatie i.s.m. basisscholen: Vocvo maakte werk van het bestuderen en beschrijven van het educatief aanbod van basiseducatie in scholen, een diversiteit aan programma's die ouders ondersteunen t.a.v. hun kind op school. Dit werk moet in de loop van 2009 leiden tot materiaal dat nieuwe initiatieven ondersteunt en stimuleert.</p> <p>De projectmedewerker geletterdheid van Vocvo nam deel aan de studiedag van Samenlevingsopbouw Gent over het Brede schoolproject: Jouw kind groeit op in de wijk (9 oktober 2008).</p> <p>Basiseducatie en organisaties die werken met mensen in armoede: in nauwe samenwerking met Oost-Vlaamse Centra voor Basiseducatie vzw (OCB) ondersteunde Vocvo een dialoogproces tussen OCB, de centra voor basiseducatie en organisaties die werken met mensen in armoede in Oost-Vlaanderen, Vocvo en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Concrete ervaringen op het vlak van samenwerken tussen basiseducatie en organisaties die werken met mensen in armoede vormden de basis van een visie op samenwerking van basiseducatie en welzijnsorganisaties. Via gezamenlijke initiatieven willen de partners de drempels naar vorming/leren aanpakken waarop (kans)arme groepen botsen. Mogelijkheden, maar ook concrete voorwaarden t.a.v. samenwerking werden benoemd. De dialoogpartners engageerden zich voor het gezamenlijk voorbereiden van een ontmoetingsdag (13 februari 2009) waarop volgende thema's aan bod komen: leren, drempels naar leren en de mogelijkheden/kracht van samenwerking tussen basiseducatie en organisaties die werken met mensen in armoede.</p>

	<p>Op 2 oktober 2008 werd het ontwerp van draaiboek voorgelegd aan de verenigingen waar armen het woord nemen. Dit overleg werd georganiseerd door het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.</p> <p>Ontwikkeling van geïntegreerde opleidingen voor personeel op niveau D en E bij openbare besturen en OCMW's: op 22 april 2008 werd het startschot gegeven voor dit ontwikkelingsproject van Vocvo, de centra voor basiseducatie en VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten). Vocvo bracht daarvoor werkers uit de basiseducatie samen op 28 augustus 2008. De opleidingen worden ontwikkeld op basis van competentieprofielen voor vier geselecteerde functies. Voor het ontwikkelen van competentieprofielen werden tussentijds verschillende initiatieven genomen: op 17 oktober 2008 stelde Itineris een methodiek van ontwikkeling van competentieprofielen voor aan betrokken openbare besturen en de centra voor basiseducatie; op 19 december 2008 kregen geïnteresseerde werkers uit de basiseducatie een extra vormingsmoment rond opstellen van competentieprofielen.</p> <p>Werkgroep Plan Geletterdheid: op 6 november 2008 werd met de Federatie Basiseducatie en de centra voor basiseducatie een Werkgroep Plan Geletterdheid opgestart. Deze volgt van nabij de verschillende acties rond het Plan Geletterdheid verhogen van de Vlaamse regering. Dit overleg verzamelt gegevens uit de praktijk en ondersteunt een dynamiek van overleg, visievorming en praktijkontwikkeling.</p> <p>Onderzoek van de K.U.Leuven: in het najaar 2008 trad Vocvo faciliterend op t.a.v. het onderzoek van de K.U.Leuven <i>Het leren zoals het is, bij volwassenen met een geletterdheidsrisico</i>. Vocvo organiseerde focusgroepen met werkers uit de centra voor basiseducatie. Het onderzoek betreft het leren van volwassenen met een geletterdheidsrisico en bekijkt waarom ze al dan niet deelnemen aan formeel volwassenenonderwijs, waarom en hoe ze leren in informele contexten doorheen het dagelijkse leven, en hoe ze tegen dat leren aankijken.</p> <p>Ambassadeurs van de basiseducatie: Vocvo volgt de initiatieven op die de Federatie Basiseducatie neemt met de Ambassadeurs voor de Basiseducatie: bijv. deelname aan de ontmoetingsdag voor alle ambassadeurs in Vlaanderen (juni 2008) en ontmoeting in Oost-Vlaanderen op 20 september 2008. Via de ambassadeurswerking komen de laaggeletterde</p>
--	---

	<p>mensen zelf in beeld, hun 'beleving van geletterdheid' en het leren als volwassene. Ambassadeurs nemen deel aan sensibiliserende activiteiten voor het verhogen van geletterdheid. Hun verhaal draagt op een eigen manier bij aan de visieontwikkeling rond geletterdheid.</p>
--	---

Resultaatsverbintenis 2: het samenwerkingsverband beschikt over een documentatiedienst die de meest relevante publicaties en alle informatie over geletterdheid in Vlaanderen en in het buitenland beschikbaar en toegankelijk maakt.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Het samenwerkingsverband bundelt en stelt kennis ter beschikking over geletterdheid en verhoging van het geletterdheidsniveau.</p>	<p>Het studiewerk m.b.t. activering werd in het voorjaar 2008 afgerond en verspreid. Het werk “Een model voor activeringsaanbod in het volwassenenonderwijs” kan verder geraadpleegd worden via de portaalsite van Vocvo.</p> <p>Vocvo was nauw betrokken bij de realisatie van het project geïntegreerde opleidingstrajecten, dat werd ondersteund door DIVA en ook in samenwerking met de VDAB werd uitgevoerd. De rekenlabo's (wiskundewerkplaatsen) die centra voor basiseducatie op diverse plaatsen organiseren in de competentiecentra van de VDAB stonden model. Het Centrum voor basiseducatie Leuven-Hageland ontwikkelde een draaiboek op basis van zijn praktijk in het Competentiecentrum in Haasrode. Dit draaiboek en de samenwerkingspraktijken van Centrum voor basiseducatie Leuven - Hageland, Centrum voor basiseducatie Gent - Meetjesland -Leieland en Centrum voor basiseducatie Brusselleer met hun plaatselijk competentiecentrum van VDAB werden voorgesteld op 11 september 2008. De uitbreiding van het aantal initiatieven werd meteen gestimuleerd door ruimte te maken voor contact en/of verkenning van de mogelijkheden voor samenwerking van directe partners in regio's waar nog niet op deze manier wordt samengewerkt.</p> <p>Op vraag van derden wordt informatie gegeven over geletterdheid, initiatieven in Vlaanderen e.d..</p> <p>Het betreft hier zowel korte als meer uitgebreide interventies (als vb. bijdrage studieopdracht studenten Louvain-La-Neuve (14/11/2008), voordracht bij Orde van den Prins op 8/10/2008).</p> <p>Bijdrage aan het project Duidelijke en leesbare brieven van CM Midden-Vlaanderen.</p> <p>Vocvo was betrokken bij enkele reflectiegroepen met cursisten uit het Centrum voor basiseducatie Gent-Meetjesland-Leieland waarin veel gebruikte brieven van de CM onder de loep genomen werden met de bedoeling ze te herschrijven (21/11/2008, 12/12/2008). Dit project wordt verder opgevolgd in 2009.</p>

	<p>Artikels in <i>van A tot Z</i> nr. 1 (maart 2008), nr. 2 (juni 2008), nr. 3 (september 2008).</p> <p>De portaalsite van Vocvo verwijst geïnteresseerden naar informatie over het Plan Geletterdheid verhogen van de Vlaamse Regering, de projecten die door Vocvo worden ondersteund en concrete initiatieven van de centra basiseducatie in dit kader.</p>
--	--

Resultaatsverbintenis 3: Het samenwerkingsverband communiceert met actoren in onderwijs, vorming en opleiding over relevante inzichten inzake geletterdheid.

Actie	Beschrijving van de actie
<p>Actieve deelname aan en vertegenwoordiging op vergaderingen, overleggen, werkgroepen, commissies.</p>	<p>Overleg over geletterdheid had in de loop van 2008 hoofdzakelijk te maken met de verschillende projecten in het kader van het Plan Geletterdheid verhogen van de Vlaamse regering. Vaak had het ook het karakter van een werkoverleg met een bepaald doel/resultaat.</p> <p>Plan Geletterdheid verhogen: overleg met vertegenwoordigers van het Ministerie van werk, onderwijs en vorming en de Federatie Basiseducatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • stand van zaken en nieuwe plannen (kabinet Minister Vandenbroucke, projectleider plan geletterdheid, Vocvo en Federatie BE): 11/06/08 • overleg over het ontwikkelingsproject met VVSG: 04/11/08 • werkoverleg met projectleider Hugo Verdurmen: 03/09/08 <p>Overleg met VDAB in een stuurgroep: Vocvo organiseert het overleg met VDAB i.v.m. de samenwerking tussen VDAB en basiseducatie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergadering: 09/04/08 • Werkoverleg met VDAB in functie van de lopende samenwerking: 14/01/08, 25/06/08, 25/08/08 <p>Overleg met DIVA: in functie van de uitvoering van het project geïntegreerde opleidingstrajecten (GOT):</p> <ul style="list-style-type: none"> • deelname aan reflectiegroep i.v.m. GOT: 03/03/08 en 21/08/08 • opvolging van het informatiemoment over de leerlabo's van 11/09/08: 25/09/08 en 08/10/08 • werkoverleg in functie van de lopende samenwerking: 20/06/08, 25/06/08 en 25/08/08 <p>Werkoverleg met VVSG in het kader van het ontwikkelingsproject geïntegreerde opleidingen voor personeel op niveau D en E:</p>

- vergaderingen: 12/06/08, 16/10/08 en 26/11/08.
- ontwikkelgroep van de basiseducatie voor dit project: 28/08/08, 17/10/08 en 19/12/08

Overleg met Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen:

- verkennend gesprek naar vernieuwde aanpak: 09/06/08
- voorstelling draaiboek ontwikkeld door Vocvo i.s.m. OCB: 02/10/08

Overleg met Oost-Vlaamse Centra voor basiseducatie vzw: over de ambassadeurswerking in Oost-Vlaanderen en het overleg met organisaties die werken met mensen in armoede: 27/05/08, 30/09/08 en 23/10/08

Dialogovergaderingen in Oost-Vlaanderen tussen OCB, de centra voor basiseducatie en de organisaties die werken met mensen in armoede: bijdrage van Vocvo vanaf juni 2008.

- Vergaderingen: 05/09/08, 04/11/08
- Werkgroep voorbereiding ontmoetingsdag voorjaar 2009: 03/12/08

Overleg met de centra voor basiseducatie over samenwerken met organisaties die werken met mensen in armoede met o.a. info over de initiatieven in Oost-Vlaanderen, mogelijkheden tot samenwerken: 21/04/08

Deelname aan de **Stuurgroep** van het onderzoek "**Evoluties en kenmerken van niet-formele educatie**" onder de bevoegdheid Cultuur – opdrachtgever: Agentschap voor sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen: 21/03/08 en 19/05/08

Adviesraad "Digitaal onder dak": deelname aan vergadering op 04/03/08

Informatief gesprek met ACW over het Plan Geletterdheid Verhogen en de bijdrage van Vocvo en de centra voor basiseducatie: 22/08/08

Overleg met **Samenlevingsopbouw Vlaanderen:** verkennend gesprek m.b.t. samenwerking sectoren: 02/10/08

Overleg met IPV betreffende geletterdheid op de werkvloer (voedingssector): verkenning van de mogelijkheden tot samenwerken: 15/09/08

Geletterdheid op de werkvloer: VDAB, Centrum Basiseducatie Leuven-Hageland en Centrum Basiseducatie Gent-Meetjesland-Leieland zetten samen een ESF-project op: inzet

	<p>van geletterdheidscoaches op de werkvloer (in bedrijven). Vocvo volgt de opstart van nabij en kan mogelijks in een latere fase een andere bijdrage leveren. Vergaderingen: 26/08/08, 28/11/08</p> <p>Overleg over Gents Plan Geletterdheid: over geletterdheid, Plan Geletterdheid verhogen van de Vlaamse regering en de acties van Vocvo, het Gentse Plan Geletterdheid: 25/09/08</p> <p>Overleg met Federatie Basiseducatie: ad hoc + 20/10/08</p> <p>Deelname aan de stuurgroep van het project Detectie van verborgen laaggeletterdheid in Brussel: een project van Centrum Basiseducatie Brussel. Stuurgroepvergadering 26/11/08</p> <p>Deelname aan de resonansgroep bij het project Mogelijkheden tot differentiatie binnen de SLO: voor (toekomstige) leraren die (willen) werken met laaggeschoolde volwassenen (School of Education). Eerste vergadering 19/09/08</p>
--	---

Resultaatsverbintenis 4: het samenwerkingsverband is aanspreekpunt voor de media met betrekking tot geletterdheid.

Actie	Beschrijving van de actie
Het samenwerkingsverband brengt geletterdheid in de aandacht via de media.	Op regelmatige basis is er contact met de Federatie basiseducatie in dit verband. Vocvo speelt in op vragen naar informatie.

Resultaatsverbintenis 5: het samenwerkingsverband ondersteunt de centra bij het gebruik van instrumenten en materialen voor een doelmatige benadering van het geletterdheidprobleem.

Actie	Beschrijving van de actie
Organiseren van informatie- en vormingsmomenten	<p>Op 11 september 2008 organiseerde Vocvo i.s.m. DIVA en VDAB een informatiemoment over de rekenlabo's van basiseducatie in de competentiecentra van de VDAB. Een draaiboek en concrete informatie uit de praktijk werden gepresenteerd. Zowel de basiseducatie als de VDAB spraken hun intentie uit om samenwerking binnen de competentiecentra verder uit te bouwen. Dit informatiemoment bood ook voldoende gelegenheid om contacten te leggen via regionale gesprekstafels.</p> <p>Vocvo werkt met VVSG aan de ontwikkeling van geïntegreerde opleidingen voor personeel op niveau D en E bij openbare besturen en OCMW's. Dit project werd op 22 april 2008 geïntroduceerd bij openbare besturen en de centra voor basiseducatie op een gezamenlijk informatiemoment. Een werkgroep uit de basiseducatie ging aan de slag. Bij het</p>

	<p>ontwikkelwerk wordt uitgegaan van competentieprofielen voor vier beroepen. Op 17 oktober 2008 werd aan een gezamenlijke vergadering van centra voor basiseducatie en openbare besturen het werken aan en met competentieprofielen als een tussentijdse vorming aangeboden. Daarvoor werd Itineris ingeschakeld. De centra voor basiseducatie kregen op 19 december 2008 een extra informatie- en oefenmoment.</p>
--	--

2.9 Artikel 12: acties kennis- en expertise-uitwisseling

Resultaatsverbintenis: in het vijfjaarlijks beleidsplan en de jaarlijkse actieplannen, gekoppeld aan deze samenwerkingsovereenkomst, zijn voorstellen tot wenselijke gezamenlijke acties opgenomen.

Actie	Beschrijving van de actie
Uitwerken van een overlegplatform voor begeleiders/accountmanagers volwassenenonderwijs: Platform Overleg Volwassenenonderwijs (Plov)	Tussen de begeleiders VO van de begeleidingsdiensten en de accountmanagers van Vocvo werd een platform opgestart met het oog op expertiseontwikkeling inzake begeleiding VO. In het schooljaar 2008-2009 werd gefocust op 3 thema's: <ul style="list-style-type: none">- taalbeleid (aansluitend bij thematiek geletterdheid)- gecombineerd onderwijs (aansluitend bij thematiek afstandsleren, e-leren en gecombineerd onderwijs)- kwaliteitszorg (o.a. voorbereiding op externe kwaliteitszorg HBO5)
Uitwerken van een portaalsite m.b.t. kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs door het samenwerkingsverband vzw SNPB-Vocvo	Overname website Toll-net was in bespreking.

2.10 Artikel 13: Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden

Resultaatsverbintenis 1: het samenwerkingsverband brengt op regelmatige basis de onderwijscoördinatoren samen voor overleg en expertise-ontwikkeling.

Resultaatsverbintenis 2: Het samenwerkingsverband treedt namens de centra op als aanspreekpunt ten aanzien van Justitie en andere betrokken beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid in uitvoering van het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden.

Actie	Beschrijving van de actie
<p data-bbox="180 521 778 640">Het informeren, motiveren en ondersteunen van de onderwijscoördinatoren in de Vlaamse en Brusselse strafinrichtingen en arresthuizen.</p> <p data-bbox="180 674 767 824">Vocvo staat in voor een open communicatie (formeel en informeel), betreffende het volledige onderwijs aan gedetineerden, tegenover de verschillende Vlaamse partners en de interne partner justitie.</p>	<p data-bbox="798 521 1401 640">Opvolging van de rondetafel over onderwijs aan gedetineerden De stuurgroep “onderwijs aan gedetineerden” is samengekomen op 28 april 2008.</p> <p data-bbox="850 674 1401 1133">De stuurgroep boog zich eerst over de verdeling van de middelen voor de consortia. Er werd een simulatie voorgesteld met drie mogelijke berekeningwijzen. Uiteindelijk werd volgend advies verstrekt: 1) Het budget wordt best niet in FTE’s maar in geld uitgedrukt zodat de consortia over meer mogelijkheden beschikken om het aan te wenden. Er kan dan een sleutel personeelskost/werkingsmiddelen voorzien worden. 2) Er wordt geopteerd voor het scenario waarbij elke regio een halftijdse onderwijscoördinator krijgt en de rest van de middelen verdeeld worden a ratio het jaargemiddelde gedetineerden in de regio.</p> <p data-bbox="850 1167 1401 1379">Samenwerkingsovereenkomst consortia. Er werd een voorstel van samenwerkingsovereenkomst met de consortia besproken, opgesteld door Vocvo, voor het luik onderwijs aan gedetineerden in de samenwerkingsovereenkomst met de consortia.</p> <p data-bbox="850 1413 1401 1899">De functiebeschrijving voor een onderwijscoördinator in een strafinrichting/arresthuis. Deze functiebeschrijving werd in april gefinaliseerd en aan de consortia kenbaar gemaakt op het overlegmoment van 11 april 2008. De functiebeschrijving werd aangereikt als een leidraad/inspiratiebron voor de consortia volwassenenonderwijs bij de selectie van de onderwijscoördinatoren. De consortia mochten ook een beroep doen op Vocvo bij de selectie van hun onderwijscoördinator. We zagen dat heel wat consortia gebruik maakten van deze functiebeschrijving én dat Vocvo ook deel uitmaakt van verschillende selectiecommissies binnen de consortia.</p> <p data-bbox="850 1933 1401 2022">Opstart consortia. Het nieuwe beleid t.a.v. onderwijs aan gedetineerden, de werking van de consortia en de functiebeschrijving</p>

	<p>werden in drie regionale vergaderingen (Merksplas, Ruiselede en Leuven) voorgesteld aan de directies van de Vlaamse strafinrichtingen/arresthuizen. Daar werden ook afspraken gemaakt m.b.t. de start van de onderwijscoördinatoren van de consortia in de strafinrichtingen/arresthuizen. Vocvo ondersteunde ook permanent de onderwijscoördinatoren.</p> <p>Vocvo garandeerde doorlopend de lokale ondersteuning van het onderwijs aan gedetineerden in de Vlaamse en Brusselse gevangenissen.</p> <p>Vocvo en VDAB werkten samen een proefproject rond “afstandsleren-webleren” in de strafinrichting/arresthuis uit. Justitie wenst dit samen met beide diensten uit te werken. Er werd een stuurgroep opgericht met alle relevante actoren. Een stappenplan werd uitgewerkt en binnenkort start men in het PLC Ruiselede met het proefproject webleren. In de nabije toekomst wensen we dit uit te breiden naar alle Vlaamse en Brusselse gevangenissen.</p> <p>Deelname aan de Werkgroep Vorming en Ondersteuning (Wevo): De Wevo is een samenwerkingverband tussen de Beleidscel Welzijn en de ondersteuningdiensten van verschillende sectoren van de Vlaamse Gemeenschap die bij de hulp- en dienstverlening in de strafinrichting/arresthuis betrokken zijn. Vocvo is actief aanwezig op de zeswekelijkse vergaderingen. De 3-daagse introductiecursus, initiatief van de Wevo, voor hulp-en dienstverleners binnen het Strategisch Plan hulp-en dienstverlening aan gedetineerden wordt georganiseerd in samenspraak met Vocvo.</p> <p>Deelname aan de centrale redactieraad van Krant X: <i>Krant X</i> verschijnt driemaal per jaar en is een publicatie van de Vlaamse Gemeenschap voor gedetineerden. Vocvo maakt deel uit van de centrale redactieraad en schrijft op regelmatige basis artikels.</p> <p>Medewerking aan de samenwerking tussen de trajectbegeleiding in de strafinrichting/arresthuis en het onderwijs aan gedetineerden: In het kader van het individuele detentieplan en het sociaal reclasseringsplan werd er vanuit het steunpunt Justitieel welzijnswerk aan de gedetacheerde gevraagd om een infosessie te houden betreffende het “Onderwijs aan Gedetineerden”. Dit om de trajectbegeleiders duidelijk te maken hoe onderwijs aanwezig is in</p>
--	--

	<p>de verschillende strafinrichtingen en arresthuizen.</p> <p>Het Steunpunt werd in een overleg op de hoogte gebracht van de evoluties binnen het "Onderwijs aan Gedetineerden". In het najaar volgde er een uiteenzetting op een werkoverleg van de coördinatoren.</p> <p>Vocvo stelde eveneens een document op, dat de medewerkers van justitieel welzijnswerk zullen gebruiken, om samen met de gedetineerdencursisten én de aanbodverstrekker(s) van onderwijs een kwaliteitsvol traject rond onderwijs uit te werken.</p> <p>Bakberichten: Maandelijks verstuurt Vocvo naar 387 mailadressen Bakberichten, een nieuwsbrief over onderwijs en vorming aan gedetineerden. De Bakberichten kunnen ook gelezen worden op de portaalsite van Vocvo..</p> <p>Het luik Onderwijs aan Gedetineerden op de portaalsite van Vocvo: Vocvo bundelt de informatie over het onderwijs aan gedetineerden op de portaalsite. Ook het onderwijsaanbod van de Vlaamse en Brusselse gevangenissen is er te raadplegen. De site werd ook uitgebreid met het onderdeel "Actueel". Deze rubriek wordt regelmatig voorzien van nieuwe informatie.</p> <p>Beleidscel Welzijn en Samenleving: Vocvo heeft regelmatig contact met Freya Verlinden, Marc Verhelst en Marijke Enghein van de Beleidscel Welzijn en Samenleving, die de uitvoering van het Strategisch Plan begeleiden.</p> <p>Netwerk Samenleving en Detentie: Vocvo neemt deel aan de vergaderingen van het Netwerk Samenleving en Detentie. Wanneer de agenda niet toelaat de vergadering bij te wonen, blijft Vocvo via de verslagen wel op de hoogte van de activiteiten van het netwerk.</p> <p>Vormingstweedaagse voor de leerkracht van de gedetineerde: Vocvo organiseerde op 11 en 12 december 2008 een tweedaagse voor leerkrachten van gedetineerden. Deze vorming werd in samenwerking met De Rode Antraciet voorbereid en uitgevoerd.</p> <p>Van crisis naar kans: In 2005 publiceerde Vocvo <i>Van crisis naar kans. Een handreiking voor de organisatie en coördinatie van het onderwijs aan gedetineerden</i>. Vocvo begon in 2008 met het actualiseren van dit naslagwerk. Karolien Billen, stagiaire criminologie, heeft dit naslagwerk volledig geüpdatet. De vernieuwde versie verschijnt in het voorjaar van 2009 op de Vocvo-site.</p>
--	--

	<p>Op Vrije Voeten: Vocvo (toen: VOCB) richtte in 2006 een projectgroep op om te komen tot de herwerking én actualisering van <i>Op Vrije Voeten</i>. Deze cursus moet gedetineerden voorbereiden op hun vrijlating. Er is nood aan een vertaling van de vroegere doelen en een inpassing in het modulaire systeem. In 2007 stelde Vocvo hiervoor een stappenplan op. Dit project bleef, omwille van verschillende redenen, liggen. Op 19 oktober is er een eerste overleg met een vernieuwde werkgroep.</p> <p>Bonte Was: is een multimediale NT2-methode voor anderstaligen. De vroegere gedetacheerde had, samen met een aantal mensen, een werkgroep opgericht om te komen tot het aanpassen van “Bonte Was” aan de gevangeniscontext. De gedetacheerde heeft dat dossier terug opgenomen. Een aantal strafinrichtingen/arresthuizen zouden graag deze methode gebruiken voor de NT2-cursisten. De werkgroep Bonte Was was al een aantal keren samengekomen in 2007 en werkte een “<i>sneuveltexst</i>” uit. Er werd in 2008 een projectvoorstel ingediend. We kregen echter rood licht. In de loop van 2009-2010 proberen we via andere kanalen aan subsidies te komen...</p> <p>Coördinatorenoverleg Basiseducatie: Op vraag van de coördinatoren van de centra voor basiseducatie hield Vocvo tijdens het coördinatorenoverleg op 19 maart 2008 een uiteenzetting betreffende de evoluties op het domein “Onderwijs aan Gedetineerden”. Er werd vooral stilgestaan bij de functiebeschrijving van de onderwijscoördinator in een strafinrichting/arresthuis.</p> <p>Theoretisch rijexamen in de strafinrichtingen/arresthuizen: Op vraag van heel wat lesgevers heeft Vocvo het kabinet mobiliteit de vraag gesteld om ook bij cursisten in de strafinrichtingen/arresthuizen het theoretisch rijexamen af te nemen. Het is nog wachten op het Ministerieel Besluit. Uiteindelijk kwam het Ministerieel Besluit er niet, maar werd er een parlementaire vraag geformuleerd. Wordt vervolgd!</p> <p>Afhankelijk van de uitvoering van de beleidsaanbevelingen van de rondetafel, neemt Vocvo deel aan het overleg met de diensten van Justitie.</p>
--	--

Resultaatsverbintenis 3: het samenwerkingsverband neemt deel aan de stuurgroep Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden.

Actie	Beschrijving van de actie
Het samenwerkingsverband woont de vergaderingen bij van de stuurgroep Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden.	Vocvo maakt deel uit van de Vlaamse stuurgroep Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden. Op deze tweemaandelijks vergaderingen licht Vocvo de laatste ontwikkelingen toe op het vlak van het onderwijs aan gedetineerden.

2.11 Artikel 14: communicatie en feedback

Resultaatsverbintenis 1: het samenwerkingsverband informeert gericht en transparant over haar werking, over haar eigen aanbod, over haar producten, over haar vijfjaarlijks beleidsplan, over haar jaarlijkse actieplannen en activiteitenverslagen, over overheidsinitiatieven en over initiatieven van derden.

Actie	Beschrijving van de actie
Gericht en transparant informeren.	<p>Het beleidsplan 2008-2012 kan geraadpleegd worden via de websites van de respectieve begeleidingdiensten en Vocvo.</p> <p>Er wordt geregeld gecommuniceerd naar de consortia en centra via de nieuwsflashen (zie bijlage 4-7).</p> <p>Er vonden ook twee ontmoetingen plaats tussen de afgevaardigd bestuurders van de consortia en de begeleidingdiensten en VOCVO met het oog op wederzijdse afstemming van de werking.</p> <p>Overleg met de centra gebeurt via studiedagen, leerplancommissies ...</p>

Resultaatsverbintenis 2: het samenwerkingsverband zet een meldingssysteem voor feedback op.

Actie	Beschrijving van de actie
Feedback van de centra naar het samenwerkingsverband via een meldingssysteem rond realisatie werking.	<p>Van de geplande acties voor het schooljaar 2008-2009 m.b.t. het opzetten van een meldingssysteem voor feedback werd nog niks gerealiseerd. Dit wordt opgenomen in de planning 2009-2010.</p>

2.12 Artikel 15: kwaliteitszorg

Resultaatsverbintenis: geen in samenwerkingsovereenkomst

Actie	Beschrijving van de actie
De decretale stuurgroep ontwikkelt een intern kwaliteitszorgsysteem waarin alle aspecten inzake kennis- en expertiseontwikkeling worden opgenomen. Dit kwaliteitszorgsysteem is klantgericht en houdt in het bijzonder rekening met de feedback vanuit de centra.	Op basis van de feedback van overheid, consortia en centra werd het vorige schooljaar constant en ad hoc bijgestuurd. Het is de bedoeling om geleidelijk aan een kwaliteitszorgsysteem op te zetten. Vanaf 2009-2010 wordt dit ter bespreking voorgelegd op de stuurgroep en opgenomen binnen de verdere planning.

**OPLEIDINGSPROFIELEN SECUNDAIR VOLWASSENENONDERWIJS EN HOGER
BEROEPSONDERWIJS (lichting 15 januari 2009)**

Ingediend op 18.11.2008 (nog op basis van raamwerk)

- Schoonheidsspecialist – studiegebied Lichaamsverzorging
- Schoonheidsspecialist-salonbeheerder – studiegebied Lichaamsverzorging
- Voetverzorger – studiegebied Lichaamsverzorging

Ingediend op 16.12.2008 (niet gevat door draaiboek)

- Elektronica-ICT – studiegebied Industriële wetenschappen en technologie

Ingediend op 23.12.2008

- Bestuurder interne transportmiddelen - studiegebied Auto
- Zevende modules auto – studiegebied Auto
- Chemie en textiel HBO - studiegebied Biotechniek
- Design en textiel HBO - studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Textielproductietechnieken HBO - studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Kaderopleiding nursing voor Gegradueerde/Bachelor verpleegkunde: Psychiatrie en Geestelijke gezondheidszorg HBO - studiegebied Gezondheidszorg
- Kaderopleiding nursing voor Gegradueerde/Bachelor verpleegkunde: Geriatrie en Ouderenzorg HBO - studiegebied Gezondheidszorg
- Kaderopleiding Nursing voor Gegradueerde/Bachelor verpleegkunde of vroedkunde: Algemene Verzorgingsinstellingen HBO - studiegebied Gezondheidszorg
- Bank, Beurs en Financiën HBO - studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde
- Maritiem Management Level Motoren HBO - studiegebied Industriële wetenschappen en technologie – *Opportunitiestoets door Ent. Curr. negatief omwille van moratorium*
- Maritiem Management Dek HBO - studiegebied Industriële wetenschappen en technologie *Opportunitiestoets door Ent. Curr. negatief omwille van moratorium*

Ingediend voor 15 januari 2009

- Bedrijfsbeheer – studiegebied Handel
- Andere talen R 1 – studiegebied Talen richtgraad 1 en 2
- Andere Europese talen R1 – studiegebied Talen richtgraad 1 en 2 (+ begeleidende brief)
- Telefonist-receptionist – studiegebied Handel
- Toeristische Gidsen HBO - studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde
- Bedrijfsautomatisatie HBO – studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Bouw- en houtconstructie HBO – studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Bouwkunde HBO – studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Openbare werken HBO – studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Topografie HBO - studiegebied Industriële wetenschappen en technologie
- Begeleider Animator voor Bejaarden – studiegebied Personenzorg
- Initiatie Bibliotheek-, Documentatie- en Informatiekunde – studiegebied Personenzorg
- Initiatie Archiefkunde – studiegebied Personenzorg
- Bibliotheek en Archief Zevende Modules – studiegebied Personenzorg

- Aanvraag nieuw experimenteel studiegebied Bibliotheek- en Archiefkunde of Bibliotheek-, Archief- en Documentatiekunde

**NETOVERSCHRIJDENDE LEERPLANNEN SECUNDAIR VOLWASSENENONDERWIJS
EN HOGER BEROEPSONDERWIJS (lichting 31 januari 2009)**

Leerplan ingediend op 24.10.2008 en goedgekeurd met code 08-09/1847/N/G

Installateur domotica – studiegebied Mechanica-Elektriciteit

Leerplannen ingediend op 07.01.2009 (waren voorlopig goedgekeurd voor 2008-2009 en werden herwerkt):

Accessoires – studiegebied Mode

Mode en interieur – studiegebied Mode

Algemene Vorming Humane Wetenschappen ASO3 – studiegebied Algemene Vorming

Algemene Vorming TSO2 – studiegebied Algemene Vorming

Leerplannen ingediend vóór 31 januari 2009

Studiegebied Bouw:

Behanger

Bekister

Betonhersteller

Dakdichter

Dekvloerlegger

IJzervlechter

Metselaar

Plaatser soepele vloerbekleding

Schilder-decorateur

Schilder

Stukadoor

Tegelzetter

Werfbediener

Zwevende modules

Studiegebied Hout:

Binnenschrijnwerker

Buitenschrijnwerker

Daktimmerman

Interieurbouwer

Meubelmaker

Plaatser parket

Meubelstoffeerder

Restauratievakman meubelstoffen

Zwevende modules

Studiegebied Huishoudelijk Onderwijs:

Naaien

Zwevende modules

Studiegebied Personenzorg:

Begeleider buitenschoolse kinderopvang

Studiegebied Voeding:

Zwevende modules

Verantwoordelijke brasserie taverne bistro

Wijnkenner

Zaalverantwoordelijke

Traiteurkok

Medewerker brasserie taverne bistro

Traiteur-banketaannemer

Kok

Kelner brasserie taverne bistro

Keukenverantwoordelijke

Kelner banketdienst

Hulpkok

Kelner

Hulpkelner

Hotelbedrijf

Hotelonthaal

Hotel

Grootkeukenmedewerker

Grootkeukenverantwoordelijke

Grootkeukenkok

Grootkeukenhulpkok

Bierkenner

Herindiening studiegebied Voeding (leerplannen werden voorlopig goedgekeurd)

Verkoper in de slagerij

Spekslager

Traiteur-delicatessenslager

Uitsnijder-uitbener

Slagersgast

Slager

Slagerij en vleeswaren

Culinair traiteurslager

Brood en banket

Broodbakker

Bereider van consumptie-ijs en tearoomspecialiteiten

Bakkersgast

Banketbakker

Ambachtelijk slager

Ambachtelijk brood- en banketbakker

Ambachtelijk ijsbereider

HBO Studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde:

Hotel- en cateringmanagement

Opnieuw ingediend op 4 februari 2009 in afwachting van goedkeuring OP (werd voorlopig goedgekeurd voor 2008-2009):

Studiegebied Handel:

Bedrijfsbeheer

Ingediend op 9 februari 2009 (werd voorlopig goedgekeurd voor 2008-2009):
Studiegebied Land en Tuinbouw

Tuinbouw BSO3

Studiegebied Mechanica-elektriciteit (werd voorlopig goedgekeurd voor 2008-2009 en aanvraag verlenging van de goedkeuring in afwachting van de nieuwe OP's)

Computertechnicus

Ingediend op 31 maart 2009

Pools R2

Ingediend op 1 april 2009

Frans Professioneel Gids Reisleider R3 module A en B
Engels Professioneel Gids Reisleider R3 module A en B
Duits Professioneel Gids Reisleider R3 module A en B
Spaans Professioneel Gids Reisleider R3 module A en B

Ingediend op 3 april 2009

HBO Assistent in de psychologie

Ingediend op 6 april 2009

Maritiem medewerker TSO3

Ingediend op 19 mei 2009

HBO Gids
HBO Reisleider

Ingediend op 27 mei 2009

Vrachtwagenchauffeur

**Ontwikkeling van opleidingsprofielen
en
leerplannen
in het volwassenenonderwijs**

Servicedocument – 30 september 2009

Inhoud

Deel 1: algemeen kader	3
1. Aanleiding	3
2. Wat is een opleidingsprofiel?	3
3. Van theorie naar praktijk	4
4. Referentiekader = basis voor de ontwikkeling van een opleidingsprofiel	4
5. Wie ontwikkelt OP en LP?	5
Deel 2: ontwikkelen van opleidingsprofielen	6
1. Hoe kom je tot een opleidingsprofiel?	6
2. Aan het werk	7
3. Externe communicatie	8
4. Timing	9
Deel 3: ontwikkelen van leerplannen	12
1. Wat is een leerplan?	12
2. Hoe ontwikkel je een leerplan?	12
3. Aan het werk	14
Bronnenlijst	16
Bijlagen	17
Bijlage 1: voorbeeld leerplandoelstellingen en leerinhouden in een leerplan voor CVO's	17
Bijlage 2: voorbeeld leerplandoelstellingen en leerinhouden in een leerplan van de BE	18
Bijlage 3: lijst met handelingswerkwoorden	20
Bijlage 4: lijst met sleutelvaardigheden voor SVO en HBO	22
Bijlage 5: lijst met sleutelcompetenties voor de basiseducatie	24

Deel 1: algemeen kader

1. Aanleiding

De centra volwassenenonderwijs en de centra basiseducatie (CVO en CBE) moeten de door de Vlaamse Regering goedgekeurde opleidingsprofielen (OP) hanteren in het modulaire systeem van opleidingen (decreet Volwassenenonderwijs van 15 juni 2007, art. 25).

Het decreet betreffende het secundair-na-secundair onderwijs (Se-n-Se) en het hoger beroepsonderwijs (HBO) regelt o.a. de programmatie, de kwaliteitszorg en de samenwerking bij de organisatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs. De te volgen procedure voor een nieuwe of bestaande HBO-opleiding is met het nieuwe decreet betreffende het Se-n-Se en het HBO drastisch gewijzigd.

Zodra er meer duidelijkheid is over de ontwikkeling van OP's in het HBO vullen we deze handleiding aan.

Deze handleiding wil meer inzicht verschaffen in de ontwikkeling van opleidingsprofielen en leerplannen in het secundair volwassenenonderwijs (SVO) en in de basiseducatie (BE).

2. Wat is een opleidingsprofiel?

✓ Terminologie

- **opleidingsprofiel (OP):** een opleidingsprofiel is een geordende opsomming van eindtermen, specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties en basiscompetenties binnen een opleiding.

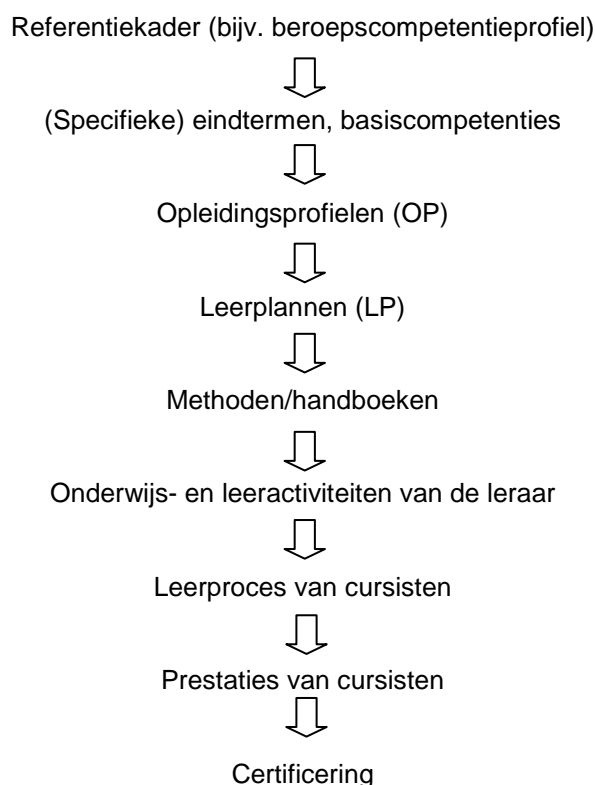
- **eindtermen (ET):** zijn minimumdoelen op het gebied van kennis, vaardigheden, inzichten en attitudes die de Vlaamse Gemeenschap noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde cursistenpopulatie.
- **specifieke eindtermen (SET):** zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een cursist beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten of als beginnende beroepsbeoefenaar te fungeren.
- **basiscompetenties (BC):** zijn doelen, afgeleid uit een referentiekader met betrekking tot kennis, vaardigheden en attitudes waarover een cursist beschikt om zich persoonlijk te ontwikkelen, vervolgonderwijs aan te vatten of als beginnende beroepsbeoefenaar te fungeren.
- **sleutelvaardigheden(SV)/sleutelcompetenties(SC).** Naast de basiscompetenties vermeldt een opleidingsprofiel eveneens de sleutelvaardigheden, ook soms attitudes genoemd, die een cursist opbouwt op het niveau van de opleiding. Deze sleutelvaardigheden voor het secundair volwassenenonderwijs ([bijlage 4](#)) worden overgenomen uit de **Gent-4-publicatie** 'Sleutelvaardigheden in het beroepsgerichte onderwijs in Vlaanderen en Nederland'. Voor de basiseducatie bestaat er een reeks aparte sleutelcompetenties ([bijlage 5](#)).
- **referentiekader (RK):** is een opsomming van competenties die noodzakelijk zijn om te kunnen functioneren in een bepaald beroepenveld en/of een maatschappelijke context.

- **leerplan (LP):** een leerplan is het geheel van o.a. doelstellingen, leerinhouden en pedagogisch-didactische wenken om de basiscompetenties, erkende beroepskwalificaties, eindtermen en specifieke eindtermen uit het opleidingsprofiel te realiseren.

3. Van theorie naar praktijk

✓ De implementatietrap

De implementatietrap toont de wijze waarop de overheid onderwijs probeert aan te sturen. Deze sturing verloopt via een welbepaald parcours waarbij door verschillende betrokken partners interpretatie gebeurt. We vertrekken dus van een reeks competenties die vooropgesteld worden, en streven ernaar dat de cursisten die competenties verwerven. OP en LP zijn daarin belangrijke bouwstenen.

4. Referentiekader = basis voor de ontwikkeling van een opleidingsprofiel

✓ Welke referentiekaders?

Elk OP bestaat uit een aantal basiscompetenties die naar een specifiek referentiekader verwijzen. Dit referentiekader wordt gedragen door een beroepssector via de beroepsfederaties of andere instanties.

De opleidingen verdelen we in drie groepen, drie clusters, om te bepalen welke referentiekaders we hanteren voor de ontwikkeling van de opleidingsprofielen ervan:

- **cluster 1:** alle opleidingen uit het studiegebied algemene vorming en de opleidingen van de basiseducatie (uitgezonderd de leergebieden alfabetisering NT2, NT2 en de opleidingen Frans en Engels).

Referentiekader voor deze opleidingen zijn de overeenkomstige eindtermen (ET) voor de leergebieden in het lager onderwijs, ontwikkelingsdoelen (OD) in de eerste graad van het voltijds secundair onderwijs of de eindtermen, specifieke eindtermen (SET) in de tweede en derde graad van het voltijds onderwijs.

- **cluster 2:** alle taalopleidingen, ook Vlaamse gebarentaal richtgraad 1.

Referentiekader voor alle taalopleidingen is het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK).

- **cluster 3:** alle andere opleidingen van het secundair volwassenenonderwijs.

Als referentiekader voor de ontwikkeling van OP voor deze opleidingen moet een rangorde gevolgd worden. Dit is een 'getrapt' systeem van referentiekaders, waarbij trap 1 voorrang heeft op trap 2 enz. Anders gezegd, is er geen kader op niveau 'trap 1', dan ga je naar niveau trap 2 enz. Zijn er geen valabele referentiekaders, dan is er overleg met de overheid.

Trap 1	Specifieke federale, Vlaamse of internationale regelgeving over de beroepsuitoefening (al dan niet samen met SERV-profielen)	
	Trap 1bis	SERV-profielen
	Trap 1ter	Dublin-descriptoren (enkel voor opleidingen HBO)
Trap 2	Erkende beroepskwalificaties	
Trap 3	Andere beroeps-, competentie- of functieprofielen/beroepenfiches zoals competentieprofielen die door sectoren, organisaties, bedrijven, enz. werden opgesteld, sectorconvenanten, CO.BR.A-fiches van de VDAB, het project <i>Competent</i> van de SERV en andere.	
		Voor het gebruik van deze referentiekaders wordt er op gewezen dat de opleidingsprofielen die ontwikkeld worden enkel valabel zijn als ze tot stand gekomen zijn in overleg met de representatieve en betrokken sector.
Trap 4	Overleg met de overheid als er geen valabele referentiekaders voorhanden zijn.	

5. Wie ontwikkelt OP en LP?

✓ Opleidingsprofielen

Het decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007 bepaalt in art. 24,§1 dat de Vlaamse Regering op voordracht van de stuurgroep en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) de opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs bepaalt.

Het is dus de stuurgroep die het initiatief neemt om de opleidingsprofielen te ontwikkelen. De coördinatie voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen wordt binnen de stuurgroep opgenomen door projectmedewerkers (de projectcoördinatoren Jul Geukens en Dirk Vernou voor CVO en Dirk Eggermont voor CBE).

✓ Leerplannen

De decretale stuurgroep neemt op vraag van de centrubesturen de coördinatie en ondersteuning bij centrumoverstijgende en netoverstijgende ontwikkeling van leerplannen op zich (art. 49,5° van het decreet van 15 juni 2007 en verder geconcretiseerd in art. 8 van de samenwerkingsovereenkomst tussen de VlaReg, pedagogische begeleidingsdiensten en Vocvo).

Voor de basiseducatie coördineert Vocvo de leerplanontwikkeling en neemt de eindredactie van de leerplannen op zich.

Voor het SVO zijn het de koepels en het GO! onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap die de coördinatie van de leerplanontwikkeling opnemen. Dit betekent ook een kwaliteitscontrole (zowel vormelijk als inhoudelijk) op de leerplannen vooraleer ze ter advisering aan de onderwijsinspectie worden voorgelegd. De leerplanontwikkeling gebeurt al enkele jaren netoverschrijdend.

Deel 2: ontwikkelen van opleidingsprofielen

1. Hoe kom je tot een opleidingsprofiel?

Een opleidingsprofiel is een **geordende opsomming** eindtermen, specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties en basiscompetenties binnen een opleiding.

Een module is het kleinste te certificeren deel van een opleiding, dat overeenstemt met een bepaalde inhoud, omvang en een bepaald niveau. Elke module bevat een maatschappelijk relevant geheel van ET/SET/BC.

✓ Aandachtspunten bij het uittekenen van modules:

- een module wordt bekrachtigd met een deelcertificaat;
- binnen een bepaalde opleiding worden modules steeds genummerd;
- een module kan uniek zijn voor een opleiding of kan in meerdere opleidingen van eenzelfde of verschillende studiegebied(en)/leergebied(en) voorkomen.

Eindtermen, specifieke eindtermen en basiscompetenties

Eindtermen zijn minimumdoelen op het gebied van kennis, vaardigheden, inzicht en attitudes die de Vlaamse Gemeenschap noodzakelijk en bereikbaar acht voor een bepaalde cursistenpopulatie

Specifieke eindtermen zijn doelen met betrekking tot de vaardigheden, de specifieke kennis, inzichten en attitudes waarover een cursist beschikt om vervolgonderwijs aan te vatten

Basiscompetenties zijn doelen, afgeleid uit een referentiekader, met betrekking tot de kennis, vaardigheden en attitudes waarover een cursist beschikt om zich persoonlijk te ontwikkelen of maatschappelijk te functioneren of vervolgonderwijs aan te vatten of als beginnend beroepsbeoefenaar te kunnen fungeren.

✓ Aandachtspunten bij het formuleren van basiscompetenties:

- de geformuleerde basiscompetenties zijn essentieel voor de betrokken opleiding;
- worden eenvormig, eenduidig, correct en helder geformuleerd;
- vertonen een duidelijke samenhang met de uitgangspunten van de opleiding en met het gehanteerde referentiekader;
- beschrijven duidelijk welk gedrag een cursist kan stellen t.o.v. welke inhoud, het gedrag wordt uitgedrukt via een handelingswerkwoord ([bijlage 3](#));
- geven duidelijk aan of het accent ligt op: demonstreren van kennis, tonen van inzicht, beheersen van vaardigheden, blijk geven van een attitude of op de integratie van al deze aspecten;
- zijn concreet, maar niet tot in het oneindige gedetailleerd. Er is voldoende ruimte voor eigen invulling binnen het leerplan;
- zijn operationeel, bijkomende concretisering zijn niet meer nodig om modules te maken;
- zijn niet voor interpretatie vatbaar, hebben op zichzelf betekenis en zijn te onderscheiden van andere basiscompetenties;
- niet verwante inhouden of gedragingen worden niet in één basiscompetentie gecombineerd;
- garanderen de eigenheid/finaliteit van het onderwijsniveau en zijn haalbaar voor het betrokken onderwijsniveau;
- vormen een logische samenhang met de basiscompetenties van een voorafgaand onderwijsniveau en bieden voldoende basis voor een verdere uitbouw in een volgend onderwijsniveau;
- mogen geen tegenstrijdigheden bevatten ten opzichte van andere basiscompetenties;
- zijn realiseerbaar binnen een onderwijsleeromgeving;
- worden binnen een studiegebied/leergebied doorlopend genummerd.

Bron: servicedocument EC

✓ Werkwijze

Initiatief

- Een bevraging van de centra via de consortia geeft aan welke opleidingsprofielen dienen ontwikkeld te worden. De keuze voor de voorgestelde opleidingen wordt gemotiveerd. In deze motivering wordt al verwezen naar het te gebruiken referentiekader.
- De projectcoördinatoren stellen uit de binnengekomen reacties een lijst op van prioritair te ontwikkelen opleidingsprofielen. Deze lijst wordt voorgelegd aan de eerstvolgende vergadering van de decretale stuurgroep.
- De stuurgroep bezorgt de lijst met de prioritair te ontwikkelen OP's samen met de motivering aan de overheid tegen 15 september. De overheid gaat vervolgens na of het ontwikkelen van een OP opportuun is voor de voorgestelde opleidingen, de zogenaamde opportuniteitstoets. Na overleg met de decretale stuurgroep over deze opportuniteitstoets bezorgt de stuurgroep tegen 1 oktober een bijgestuurde lijst van prioritair te ontwikkelen OP's.
- De voorzitters ('trekkers') voor de verschillende werkgroepen worden onderling afgesproken. Zowel een CVO als een begeleidingsdienst kunnen trekker zijn. Indien een CVO trekker is, wordt het bijgestaan door de respectieve begeleidingsdienst. Voor de basiseducatie is dat de projectmedewerker van Vocvo. Hij werkt samen met de Federatie CBE.

2. Aan het werk

• Wie gaat aan de slag?

De projectcoördinatoren onderzoeken op basis van een bevraging bij de centra (met opleidingen in het betrokken studiegebied/leergebied) welke CVO's/CBE's interesse hebben om deel te nemen aan de werkgroepen of commissies.

• Overleg

Vanaf de eerste vergadering is er overleg met de Entiteit Curriculum (EC) en de sector/beroepsfederaties.

Hieronder beschrijven we het proces zoals het verloopt bij de CVO's.

• Vergaderen

- De projectcoördinatoren organiseren een eerste **informatievergadering** met alle centra die zich kandidaat stelden. De contactpersonen binnen de EC en de begeleidingsdiensten blijven mee op de hoogte van de werkzaamheden.
Doel van deze vergadering is:
 - toelichting geven bij de werkzaamheden;
 - wijzen op de consequenties;
 - een afsprakenkalender opstellen (vergaderkalender, taakverdeling en werkschema).
 - de sjabloon toelichten.
- De trekker verzendt vanaf de **tweede vergadering** alle uitnodigingen en werkstukken per e-mail naar de betrokken centra:
 - alle vergaderstukken worden telkens ook bezorgd aan de projectcoördinatoren;
 - de projectcoördinatoren bewaken samen met de trekker de timing van de vergaderingen.

- **Overzicht**

- De projectcoördinatoren maken een overzichtstabel met vermelding van:
 - de te ontwikkelen opleidingsprofielen;
 - trekker, begeleidingsdienst en/of CVO die het voortouw nemen;
 - de meewerkende CVO's (met coördinaten van de meewerkende personen).

- **Afronden**

- Aan het einde van de werkzaamheden beleggen de projectcoördinatoren samen met de trekker een **slotvergadering**. Alle medewerkers en aanbieders van de betreffende opleiding samen met de begeleidingsdienst, de verantwoordelijken van de **belanghebbende sectoren** en de **EC** zijn hiervoor uitgenodigd.
- Doel van de vergadering:
 - voorstelling van het ontwerp van eindproduct OP;
 - een forum aanbieden voor eventuele opmerkingen (schriftelijk ingediend bij de trekker voor de vergadering).
- Na de slotvergadering komt de werkgroep nog eenmaal samen om de eventuele weerhouden opmerkingen te verwerken in het eindproduct.
- De trekker bezorgt het ontwerp van opleidingsprofiel op de afgesproken datum aan de projectcoördinatoren. Indien de trekker een CVO is, checkt de begeleidingsdienst het eindproduct.
- Het voorstel van opleidingsprofiel wordt tijdig ingediend door de secretaris van de stuurgroep bij de overheid.

3. Externe communicatie

- De projectcoördinatoren houden de stuurgroep op de hoogte van de stand van zaken van het project via een overzichtstabel:
 - lijst van opleidingsprofielen in ontwikkeling;
 - overzicht van wie meewerkt aan het project.
- Alle centra kunnen zich bij de projectcoördinatoren over de stand van zaken informeren (ontwerpen van opleidingsprofielen worden niet uitgewisseld met niet-meewerkende CVO's).
- Na goedkeuring melden Vocvo en de respectieve begeleidingsdiensten welke opleidingsprofielen beschikbaar zijn, via hun eigen kanalen (portaalsite, nieuwsbrieven enz).

Na goedkeuring vormen de opleidingsprofielen de basis voor de ontwikkeling van leerplannen.

4. Timing

Stappen	Criteria	Timing
Opstellen van jaarlijks actieplan met de te ontwikkelen nieuwe OP's of met te actualiseren OP's.	<ul style="list-style-type: none"> de resultaten van een jaarlijkse bevraging van de centra via de consortia resultaten van de opportuniteitstoets door de administratie (mogelijkheid van een herziening van een OP na ten vroegste 3 jaar) concrete opdrachten gegeven door de Minister noodzakelijke ontwikkelingen vanuit de wetgeving 	
Opportuniteitstoets door de overheid.	<ul style="list-style-type: none"> Is het opleidingsvoorstel relevant omwille van maatschappelijke tendensen? Bestaat er een erkend referentiekader? Is dat kader eventueel recent gewijzigd? Is er voldoende draagvlak aanwezig bij de centra voor de ontwikkeling van voorstellen van opleidingsprofielen? Voor de 'overgangsfase' tot 2012: houdt de ontwikkelaar in voldoende mate rekening met het bestaande modulaire en/of lineaire aanbod van het volwassenenonderwijs (cfr. thema dekking) Houdt de ontwikkelaar in voldoende mate rekening met het aanbod van andere aanbieders, ook buiten onderwijs? Houdt de ontwikkelaar in voldoende mate rekening met andere opleidingsniveaus (binnen onderwijs)? 	15 september jaar X
De stuurgroep bevestigt het actieplan.		Tegen 1 oktober jaar X
Indienen voorstellen van OP's door de stuurgroep. Daarbij wordt in de ontwikkelfase de EC gecontacteerd en nauw betrokken.		Tegen 15 januari jaar X+1 15 september X+1
De VLOR formuleert haar advies op het ingediende OP.		Voor 2 maart jaar X+1 31 oktober X+1

Stappen	Criteria	Timing
<p>Administratie en inspectie volwassenenonderwijs toetsen het ingediende OP af aan een aantal inhoudelijke criteria.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoet het voorstel van OP aan de wettelijke bepalingen: <ul style="list-style-type: none"> ▪ inz. de federale en de Europese regelgeving (bv. m.b.t. gereguleerde beroepen)? ▪ van art. 11 decreet VO van 15 juni 2007 m.b.t. de eindtermen? ▪ van art. 12 decreet VO van 15 juni 2007 m.b.t. de basiscompetenties en aan de criteria die de EC daarvoor heeft ter beschikking gesteld? • Voldoet het voorstel van OP aan wat het referentiekader/de referentiekaders waarvan het is afgeleid, voorschrijft/-ven? • Houdt het voorstel van OP in voldoende mate rekening met: <ul style="list-style-type: none"> ▪ de beleidsnota's en beleidsbrieven van de minister van Onderwijs en Vorming? ▪ andere relevante beleidsdocumenten van de Vlaamse Regering of de bevoegde ministers? ▪ VLOR-adviezen en/of Serv-adviezen? + 'Signalen' uit sectoren ▪ OBPWO en ander relevant wetenschappelijk onderzoek? ▪ Discours Europa (EC, EP, Raad van Europa, OECD ...) ▪ door de indiener beschreven onderwijskundige principes? ▪ haalbaarheid van het voorstel in het volwassenenonderwijs? • Is de ev. sequentiële opbouw van het opleidingstraject correct weergegeven en is de keuze verantwoord? • Houdt het voorstel van OP in voldoende mate rekening met het noodzakelijke draagvlak binnen het volwassenenonderwijs en is duidelijk sprake van afstemming, ook met andere aanbieders? (Specifiek tijdens de "overgangsfase" tot 2012: Dekt het voorstel van OP in voldoende mate het bestaande modulaire en/of lineaire aanbod van het volwassenenonderwijs?) • Houdt het voorstel van OP in voldoende mate rekening met andere opleidingsniveaus binnen onderwijs (bijv. relatie tussen secundair leerplichtonderwijs en secundair volwassenenonderwijs of tussen hoger beroepsonderwijs en professionele bachelor) 	<p><i>Tegen</i> 31 maart jaar X+1 30 november X+1</p>
<p>Principiële beslissing over het voorstel van OP door de Minister.</p>		<p><i>Tegen</i> 15 april jaar X + 1 15 december X+1</p>
<p>Klaarmaken dossier in functie van het besluitvormingsproces door administratie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwerpbesluiten • Onderhandelingen 	<p><i>Tegen</i> 15 juni jaar X+1 15 februari X+2</p>

Stappen	Criteria	Timing
Definitieve goedkeuring Besluit van de Vlaamse Regering.	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusief het vastleggen van de administratieve codes 	<i>Tegen</i> 15 november jaar X+1 15 mei jaar X+2
Implementeren van het OP.		<i>Vanaf</i> 1 februari jaar X+2 1 september X+2

Deel 3: ontwikkelen van leerplannen

1. Wat is een leerplan?

✓ Terminologie

- **Leerplan (LP):** een leerplan is het geheel van o.a. doelstellingen, leerinhouden en pedagogisch-didactische wenken om de basiscompetenties, erkende beroepskwalificaties, eindtermen en specifieke eindtermen uit het opleidingsprofiel te realiseren.

Wettelijk kader (omzendbrief VWO/2007/01, VWO/2007/02 en BVR 10/11/2006)

Een centrum voor volwassenenonderwijs of een centrum voor basiseducatie moet voor elke opleiding die het organiseert over een goedgekeurd leerplan beschikken. In het leerplan wordt een goedgekeurd opleidingsprofiel verder geconcretiseerd en afgestemd op het eigen agogisch project.

Het OP als basis voor de ontwikkeling van een LP

Het OP is een officieel document met doelen dat echter geen leerinhouden of pedagogisch-didactische wenken bevat. Het leerplan 'vertaalt' het opleidingsprofiel naar een meer gebruiksvriendelijke leidraad voor het realiseren voor de dagelijkse lespraktijk.

Het leerplan formuleert de doelstellingen voor de cursisten samen met de sleutelvaardigheden of –competenties verbonden aan dit OP. In het leerplan worden de sleutelvaardigheden of –competenties ook verkaveld per module.

2. Hoe ontwikkel je een leerplan?

✓ Aandachtspunten bij het ontwikkelen van leerplannen

- **Het opstellen van een leerplan**

De afgelopen jaren hebben de verschillende begeleidingsdiensten in het kader van een netoverschrijdend project samengewerkt om tot netoverschrijdende leerplannen te komen in het secundair volwassenenonderwijs en het hoger beroepsonderwijs. Na het succes van de modulaire taalleerplannen en de leerplannen voor de informaticaopleidingen werd het project doorgetrokken naar alle opleidingen. Deze werkzaamheden gebeuren nu in de schoot van de stuurgroep VO.

Voor de Basiseducatie coördineert Vocvo de leerplanontwikkeling, in samenwerking met de Federatie CBE en de centra.

De minister keurt de leerplannen goed na advies van de onderwijsinspectie volgens de criteria vastgelegd in het BVR van 2006.

- **Meerwaarde van het leerplan**

Een leerplan is een leidraad waarover de lesgever beschikt bij de uitvoering van zijn opdracht. Deze leidraad houdt rekening met de eigenheid van het doelpubliek, de timing, de omstandigheden en de mogelijkheden.

Het leerplan is ook een aftoetsdocument voor de inspectie om na te gaan of de basiscompetenties uit het OP gerealiseerd werden.

- **Onderdelen van een leerplan**

Het leerplan omvat 3 grote onderdelen.

1. Een luik met meer algemene gegevens m.b.t. de opleiding:
 - leertraject;
 - inleiding;
 - beginsituatie;
 - algemene doelstellingen: een beschrijving van de doelstellingen die de cursisten bereiken op het einde van de gehele opleiding. De link met het OP is duidelijk aantoonbaar;
 - sleutelvaardigheden/sleutelcompetenties: dit zijn cognitieve, psychomotorische of affectieve vaardigheden die tot de kern van een beroep behoren, maar die ruimer inzetbaar zijn dan in het betreffend beroep. Ze dragen ook bij tot de algemene persoonsvorming en worden ook wel attitudes genoemd. Voor de sleutelvaardigheden en sleutelcompetenties geldt een inspanningsverplichting voor de centra.

2. Een tweede luik met daarin de doelstellingen, de inhoud en de (specifieke) pedagogisch-didactische wenken per module in tabelvorm (zie voorbeeld CVO in [bijlage 1](#)). Voor de basiseducatie wijkt de vorm enigszins af van onderstaande opdeling (zie voorbeeld BE [bijlage 2](#)).
 - Voorafgaand aan de tabel worden de algemene modulegegevens vermeld zoals:
 - o algemene doelstellingen van de module: in grote lijnen beschreven wat voorop gesteld wordt in de module;
 - o beginsituatie van de module: geeft een beschrijving van wat de eventuele opgelegde instapvoorwaarden zijn voor de specifieke module. Hierbij kan ook vermeld worden wanneer er instapvoorwaarden opgelegd zijn, welke voorkennis de cursist dient te bezitten voor de start van de module.
 - **de leerplandoelstellingen (Kolom 1):**
 - o leerplandoelstellingen omschrijven het te realiseren gedragsniveau van de cursist met betrekking tot een bepaalde leerinhoud.
 - o leerplandoelstellingen zijn afgeleid uit de basiscompetenties, de eindtermen, specifieke eindtermen en sleutelvaardigheden/competenties uit het opleidingsprofiel.
 - o leerplandoelstellingen bevatten eventuele uitbreidingsdoelen en/of verdiepingsdoelen die niet rechtstreeks gekoppeld zijn aan het OP, maar belangrijk geacht worden voor de opleiding.
 - o leerplandoelstellingen worden actief en concreet geformuleerd. Voorbeelden voor CVO in [bijlage 3](#).
 - o leerplandoelstellingen bevatten het totaal van de doelstellingen, de hele scope van competenties die beschreven zijn in het opleidingsprofiel.
 - o leerplandoelstellingen worden geclusterd net zoals de clustering is gebeurd in het opleidingsprofiel.
 - **relatie basiscompetenties uit OP (Kolom 2):** hierin wordt de relatie verduidelijkt tussen de leerplandoelstellingen en de BC's, ET's, SET's en SV's/SC's uit het OP.
 - **de leerinhouden (Kolom 3):** ze verduidelijken de onderwerpen/contexten die worden aangewend om de doelstellingen te bereiken.
 - **pedagogisch-didactische wenken (Kolom 4):** bevatten informatie over de mogelijke werkvormen, onderdelen van leerinhouden en/of didactische middelen.

3. Een derde luik met informatie ter ondersteuning van de realisatie van de leerplandoelstellingen:
 - **minimale materiële vereisten:** geeft een overzicht van het materiaal dat minimaal noodzakelijk is om de leerplandoelstellingen te kunnen realiseren.
 - **evaluatie:** elk centrum wordt verondersteld over een eigen evaluatiesysteem te beschikken en minstens eenmaal per module te evalueren. Met de evaluatie wordt nagegaan of de doelstellingen van het goedgekeurde leerplan werden gerealiseerd. In het leerplan worden enkele algemene aandachtspunten opgenomen m.b.t. de evaluatie van de cursisten.

- **bibliografie:** de bibliografie bevat basishandboeken, brochures, tijdschriften, coördinaten van relevante organisaties ...

3. Aan het werk

- **Wie gaat aan de slag?**

- De projectcoördinatoren starten werkgroepen of leerplancommissies, net zoals dat gebeurde voor de opleidingsprofielen. Alle aanbieders binnen het studiegebied of leergebied kunnen hieraan deelnemen.
- Een kerngroep van 10 tot 12 deelnemers is voor de ontwikkeling van de leerplannen CVO een ideale groeps grootte. De kerngroep speelt alle informatie door aan de hele groep.
- Een trekker of voorzitter plant de werkzaamheden en volgt de uitvoering op.
- De werkgroepen of commissies bestaan uit lesgevers, technisch adviseurs, directeurs, stafmedewerkers van de centra of leden van de begeleidingsdienst die vertrouwd zijn met de materie en die op deze manier hun expertise inbrengen. Zo zijn de leerplannen gedragen door de basis.

- **Timing**

Een strikte timing is nodig om tijdig de leerplannen te kunnen uitwerken.

Actie	Wie voert uit	Timing
Ontwikkelen van het leerplan	Leerplancommissie/werkgroep	Afwerken tegen 31 januari x
Indienen van het leerplan bij de inspectie	Projectcoördinatoren	Ten laatste 31 januari x
Advies van de inspectie	Onderwijsinspectie	Binnen de 3 maanden na indiening
Implementatie van het leerplan	Centra	1 september x

- **Toetsingscriteria van de inspectie**

Bij de beoordeling van een leerplan houdt de onderwijsinspectie rekening met volgende criteria:

- doelgroep vermelden: de administratieve benaming(en) van de leerlingen- of cursistengroep(en) voor wie het leerplan bestemd is moet herkenbaar aangeduid zijn
- doelstellingen: een goedgekeurd leerplan bevat tenminste herkenbaar de doelstellingen die noodzakelijk zijn om de eindtermen of basiscompetenties te bereiken of om de ontwikkelingsdoelen na te streven
- eigen inbreng: het leerplan geeft aan welke ruimte gelaten wordt voor de inbreng van de centra, de lesgevers en de lerarenteams;
- opbouw: het leerplan maakt duidelijk hoe het kadert in de samenhang met voorafgaande of daaropvolgende leerjaren, graden of opleidingen
- consistentie: een leerplan bevat geen doelstellingen die tegenstrijdig zijn met de vastgelegde eindtermen, ontwikkelingsdoelen of basiscompetenties;
- materiële uitvoerbaarheid: het leerplan moet duidelijk vermelden welke materiële vereisten minimaal noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering.

Het advies van de onderwijsinspectie wordt bekrachtigd door de Minister van Onderwijs en Vorming.

- **Advies van de onderwijsinspectie**

Een leerplan heeft uiteindelijk een gunstig advies nodig van de inspectie.

Een leerplan kan één van volgende adviezen krijgen:

Advies	Betekenis	Gevolgen
Gunstig	Iedereen kan dan dit leerplan voor de opleiding hanteren.	De verschillende opleidingsverstrekkers, de ondersteuningsdiensten plaatsen het op hun websites
Gunstig voor bepaalde periode	Iedereen kan het leerplan in de voorziene periode gebruiken. De leerplanontwikkelaars verwerken de aanbevelingen van de inspectie in het leerplan, conform de timing. Daarna wordt het leerplan opnieuw ter advisering voorgelegd.	De leerplanontwikkelaars kunnen in een gesprek met de inspectie bijkomende informatie vragen om het leerplan bij te stellen.
Ongunstig	Het leerplan kan niet worden gebruikt en dient zo vlug mogelijk te worden aangepast op basis van de opmerkingen van de inspectie. Nadat de aanpassingen zijn doorgevoerd wordt het leerplan terug ter advisering voorgelegd.	Indien de leerplanontwikkelaars het niet eens zijn met de bevindingen van de inspectie is een beroepsprocedure voorzien.

Bronnenlijst

- Servicedocument opleidingsprofielen volwassenenonderwijs van de Entiteit Curriculum.
- Draaiboek procedure ontwikkeling opleidingsprofielen volwassenenonderwijs.
- Intentieverklaring over de referentiekaders voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs van 15 juli 2008.
- Samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering, de pedagogische begeleidingsdiensten en het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs.
- Decreet betreffende het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007.
- Decreet betreffende het secundair na secundair en het hoger beroepsonderwijs van 30 april 2009.
- Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de goedkeuringscriteria en indieningsmodaliteiten van de leerplannen van 10 november 2006.
- Omzendbrief VWO/2007/01 (cvo)
- Omzendbrief VWO/2007/02 (cbe)

Gebruikte afkortingen

VO: volwassenenonderwijs

EC: Entiteit Curriculum

VOCVO: Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs

VLOR: Vlaamse Onderwijsraad

SERV: Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen

OP: opleidingsprofielen

LP: leerplannen

ET: eindtermen

SET: specifieke eindtermen

OD: ontwikkelingsdoelen

BC: basiscompetenties

SV: sleutelvaardigheden

SC: sleutelcompetenties

SVO: secundair volwassenenonderwijs

HBO: hoger beroepsonderwijs

BE: basiseducatie

CVO: centrum voor volwassenenonderwijs

CBE: centrum voor basiseducatie

Bijlagen

Bijlage 1: voorbeeld leerplandoelstellingen en leerinhouden in een leerplan voor CVO's

Leerplandoelstellingen met inbegrip van eindtermen (ET), specifieke eindtermen (SET), basiscompetenties (BC), <i>uitbreidingsdoelstellingen</i> (steeds in cursief!), sleutelvaardigheden (SV)	BC	Leerinhouden	Pedagogisch-didactische wenken
<p>De vigerende hygiënenormen kunnen respecteren. HACCP kunnen toepassen. Richtlijnen met betrekking tot persoonlijke hygiëne kunnen naleven. De vigerende milieunormen kunnen respecteren. De vigerende veiligheidsnormen kunnen respecteren. Richtlijnen met betrekking tot persoonlijke beschermingsmiddelen kunnen naleven. Een ergonomische werkhouding kunnen aannemen. Ergonomisch kunnen tillen. EHBO bij brand- en snijwonden kunnen toepassen.</p>	BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01 BC 01	Veiligheid <ul style="list-style-type: none"> • Brandveiligheid • Infrastructuur • Persoonlijke veiligheid Hygiëne <ul style="list-style-type: none"> • Voedselhygiëne en toepassing HACCP • Persoonlijke hygiëne • Kledij en persoonlijke beschermingsmiddelen • Materialen • Werkomgeving Milieu <ul style="list-style-type: none"> • Sorteren • Opslag • Energie • Waterverbruik EHBO <ul style="list-style-type: none"> • Brandwonden • Snijwonden Ergonomie <ul style="list-style-type: none"> • Tillen • Werkhouding • Werkhoogte 	Evacuatieoefening. Gebruik messenset en snijtechnieken. Kruisbesmetting toelichten. Vigerende kleurcodes benoemen. Bewaren en stockeren toelichten en laten uitvoeren. Wijzen op gevaren bij niet toepassen hygiënerogels. Techniek handenwassen demonstreren. Aandacht voor haartooi. Schoonmaakplan doen naleven. Ongeval gebruiken als voorbeeld.

Bijlage 2: voorbeeld leerplandoelstellingen en leerinhouden in een leerplan van de BE

M BE 052 – eindniveau 2 (moduleoverzicht)

LEZEN

tekstkenmerken

Hoe ziet de tekst eruit? Bvb. qua inhoud, tekstsamenhang, lengte, structuur, woordenschat en vormgeving?

eindterm

M BE 052 ET 010

De cursist kan alle gegevens begrijpen in prescriptieve teksten zoals een instructie (structurerend niveau).

Concretisering

- De cursist **kan** in een complexere instructie m.b.t. een leesopdracht de **opeenvolgende stappen onderscheiden en de juiste volgorde bepalen**.
- De cursist kan relevante **tekstgedeeltes precies lezen vooraleer de opdracht uit te voeren**.

contexten

1. maatschappelijke diensten
2. consumptie
3. mobiliteit
4. gezondheid en welzijn
5. werk en werkloosheid
6. wonen
7. kinderen en school
8. opleiding

indicatieve voorbeelden

- instructie voor een leesopdracht
- de beschrijving van een gerecht
- langere instructie voor een leesopdracht
- gebruiksaanwijzing van een apparaat
- wegbeschrijving van een routeplanner

attitudes

toelichting ondersteunende elementen: leerlijn technisch lezen

toelichting ondersteunende elementen: leerlijn begrijpend lezen	
Zie Servicebundel NT1, VOGB 2006.	
Sleutelcompetenties na te streven:	
1. Kunnen eigen leren en presteren verbeteren	<p><u>concretisering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De cursist kan zelfstandig zijn op lange termijn te bereiken leerdoelen bepalen; - De cursist kan zelfstandig een actieplan opstellen en uitvoeren en hij maakt daarbij gebruik van relevante hulpbronnen; - De cursist kan eigen leerresultaten en prestaties beoordelen en op zoek gaan naar alternatieve leerstrategieën om leren en presteren te verbeteren.
2. Kunnen omgaan met numerieke gegevens	<p><u>concretisering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De cursist kan zich met een gepaste strategie ruimtelijk situeren, oriënteren en verplaatsen. - De cursist kan met een gepaste strategie tijd realistisch inschatten, indelen, ordenen en hanteren - De cursist kan numerieke gegevens interpreteren.
3. Kunnen omgaan met ICT	<p><u>concretisering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De cursist kan op basis van een gepaste procedure via ICT informatie vinden en beslissen welke informatie relevant is. - De cursist kan op basis van een gepaste procedure via ICT informatie invoeren, verwerken en opslaan.

Bron: Leerplan leergebied Nederlands: Modulaire opleiding NT1 (AO BE 002), Vocvo januari 2009 (*ingekorte versie*)

Bijlage 3: lijst met handelingswerkwoorden

WETEN	INZIEN	TOEPASSEN	INTEGREREN	TE MIJDEN
aanduiden aannemen aanwijzen accepteren aflezen aftekenen associëren bekijken beluisteren benoemen betasten bijschrijven herhaaldelijk hardop zeggen herinneren herkennen identificeren in bronnen nagaan informatieve vragen stellen namaken navertellen nazeggen noemen opnoemen proeven reconstrueren tasten	aanstrepen aantonen afleiden analyseren begrijpend lezen begroten belangstelling tonen beproeven beschrijven besluiten bewijzen bijtreden classificeren coderen concretiseren constateren de regel zoeken definiëren demonstreren demonteren het overvloedige weglaten iets typeren illustreeren in de context situeren mening naar voren brengen monteren nader uitleg vragen omschrijven onderbrengen onderkennen onderlinge structuur aangeven onderscheiden onderschrijven ondervragen	aanleggen actief meewerken alternatieven formuleren appreciatie uitdrukken behendig uitvoeren bekritisieren beoordelen bepalen berekenen bewaken concluderen concrete gevallen analyseren concrete gevallen bespreken construeren de uitkomst voorspellen detailleren discussiëren evalueren experimenteren gebruiken genieten hanteren herhalingsoefeningen oplossen herordenen modelleren nieuwe oplossingen zoeken omstructureren ontdekken ontwerpen overtuigen smaken spelen toetsen transformeren	adviseren bestellen de praktijk opzoeken diep geloven in doorgronden een eigen stijl ontwikkelen een voorbeeld trachten te zijn geboeid zijn door ontroerd zijn door spontaan doen spontaan verdedigen totale zekerheid tonen uit eigen beweging vakmanschap verantwoordelijkheid opnemen vrijwillig dienst verlenen zelf taken kiezen zich engageren in zich identificeren met zichzelf spontaan beoordelen zonder aarzelen uitvoeren	allerlei belangrijkste eenvoudige enkele enz. gebruikelijke gemakkelijk groot matig moeilijk nodige ongeveer vermoedelijk zeer veel

	onderzoeken	uittrekken		
	opstellen resumeren rubriceren samenstellen schatten schematiseren sorteren specificeren symboliseren systematisch observeren tegenargumenten aanhalen uitbeelden uiteenzetten uitleggen veralgemenen verbeteren verdelen vergelijken verklaren verzamelen voorbeelden zoeken weergeven	uitvoeren uitwerken vaardig gebruiken vaststellen vertalen		

Bijlage 4: lijst met sleutelvaardigheden voor SVO en HBO

Code	Sleutelvaardigheid	Verklaring
SV01	ABSTRACT DENKEN	In staat zijn verder te denken dan concreet waarneembare gegevens.
SV02	ACCURATESSE	Erop gericht zijn binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.
SV03	ASSERTIVITEIT	In staat zijn eigen meningen en gevoelens te verwoorden en ervoor op te komen.
SV04	BESLISSINGSVERMOGEN	In staat zijn een standpunt in te nemen of tot een handeling over te gaan, en er ook de verantwoordelijkheid voor op te nemen.
SV05	COMMERCIEEL INZICHT	Blijk geven van inzicht in de wijze waarop goederen en diensten gekocht en verkocht worden.
SV06	CONTACTVAARDIGHEID	In staat zijn om contact te leggen en eventueel te onderhouden, ook in moeilijke situaties (onder meer met mensen met verschillende opvattingen en achtergrond).
SV07	CREATIVITEIT	In staat zijn om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.
SV08	DIENSTVERLENENDE VAARDIGHEID	In staat zijn om op vraag en proactief diensten of zorg te verlenen.
SV09	DOORZETTINGSVERMOGEN	In staat zijn om, ondanks, moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.
SV10	EEN WERKPLAN KUNNEN MAKEN	In staat zijn om op systematische wijze te beslissen welke stappen men bij de uitvoering van een taak zal zetten.
SV11	EMPATHIE	In staat zijn zich in te leven in iemands situatie, er begrip voor op te brengen en er tactvol mee om te gaan.
SV12	FLEXIBILITEIT	In staat zijn om zich aan te passen aan wijzigende omstandigheden, onder meer middelen, doelen, mensen en procedures.
SV13	IMAGOBEWUSTZIJN	In staat zijn om de impact van eigen gedrag en voorkomen in te schatten.
SV14	INZICHT IN DE ARBEIDSORANISATIE	Blijk geven van inzicht in de bedrijfsorganisatie en de wijze waarop goederen en diensten tot stand komen.
SV15	KRITISCHE INGESTELDHEID	In staat zijn zichzelf en zijn omgeving in vraag te stellen, de waarde van een bewering of een feit, de haalbaarheid van een vooropgesteld doel te verifiëren, alvorens een stelling in te nemen.
SV16	KUNNEN OMGAAN MET INFORMATIE	In staat zijn om informatie te verzamelen, te verwerken en te verstrekken.
SV17	KWALITEITSBEWUSTZIJN	In staat zijn om in te schatten aan welke vereisten een product of dienst moet voldoen en in staat zijn om aan die vereisten tegemoet te komen.
SV18	LEERBEKWAAMHEID	In staat zijn om, via geëigende leerprocessen, zijn competenties te verbreden en te verdiepen.
SV19	LEERGIERIGHEID	In staat zijn om actief te zoeken naar situaties om zijn competenties te verbreden en te verdiepen.
SV20	LOYAUTEIT	Blijk geven van sterke betrokkenheid op de organisatie en de regels en afspraken die er gelden.
SV21	OMGAAN MET STRESS	In staat zijn te leven met een aanvaardbare werkdruk, ook in moeilijke arbeidsomstandigheden (onder meer aard van het werk, de werkomgeving, tegenslagen en kritiek).

SV22	PLANMATIG DENKEN	In staat zijn op methodische wijze over een opgave of probleem te redeneren.
SV23	PROBLEMEN ONDERKENNEN EN OPLOSSEN	Zien dat er een probleem is, waar het precies gesitueerd is en er een oplossing voor aanreiken.
SV24	PRODUCTIEVE TAALVAARDIGHEID MODERNE VREEMDE TAAL	In staat zijn zich op adequate wijze mondeling en schriftelijk in een moderne vreemde taal uit te drukken.
SV25	PRODUCTIEVE TAALVAARDIGHEID NEDERLANDS	In staat zijn zich op een adequate wijze mondeling en schriftelijk in het Nederlands uit te drukken.
SV26	RECEPTIEVE TAALVAARDIGHEID NEDERLANDS	In staat zijn om als luisteraar en/of lezer in het Nederlands op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en bewerken.
SV27	RECEPTIEVE TAALVAARDIGHEID MODERNE VREEMDE TAAL	In staat zijn om als luisteraar en/of lezer in een moderne vreemde taal op adequate wijze een gesproken, geschreven of audiovisuele boodschap te ontvangen en te bewerken.
SV28	RESULTAATGERICHTHEID	In staat zijn binnen een bepaalde tijd en budget een vooropgesteld resultaat te bereiken met in achtname van gedefinieerde kwaliteitsstandaarden.
SV29	SOLIDARITEIT	Blijk geven van samenhang en in staat zijn om er de consequenties van te dragen.
SV30	VEILIGHEIDS- EN MILIEUBEWUSTZIJN	In staat zijn om actief en proactief in te staan voor de veiligheid en om situaties te voorkomen die mens en milieu kunnen schaden.
SV31	VERANTWOORDELIJKHEIDSZIN	Aandacht hebben voor de consequenties van een taak en beslissingen nemen op basis van mogelijke consequenties ervan.
SV32	ZELFSTANDIGHEID	In staat zijn om zelfstandig zonder hulp of toezicht gedurende lange tijd aan een taak te werken.
SV33	ZELFVERTROUWEN	In staat zijn om een taak aan te pakken vanuit geloof in eigen kunnen en kunnen.
SV34	ZIN VOOR INITIATIEF	In staat zijn om problemen en taken aan te pakken zonder dat het gevraagd wordt of de omstandigheden ertoe dwingen.
SV35	ZIN VOOR SAMENWERKING	In staat zijn om gemeenschappelijk aan eenzelfde taak te werken.
SV36	ZIN VOOR ESTHETIEK	Bij het uitvoeren van taken desgevallend ook esthetische overwegingen laten meespelen.

Bron: GENT-4, november 1999

Bijlage 5: lijst met sleutelcompetenties voor de basiseducatie

Code	Sleutelcompetentie	Verklaring
SC01	KUNNEN COMMUNICEREN	A De cursist kan gesprekken voeren en discussiëren. B De cursist kan een mondelinge presentatie houden. C De cursist kan informatie lezen en begrijpen. D De cursist kan een tekst schrijven.
SC02	KUNNEN OMGAAN MET NUMERIEKE GEGEVENS	A De cursist kan numerieke informatie interpreteren. B De cursist kan berekeningen uitvoeren. C De cursist kan het resultaat van berekeningen controleren. D De cursist kan numerieke gegevens ordenen en presenteren. E De cursist kan 'tijd' realistisch inschatten, indelen, ordenen en hanteren. F De cursist kan zich ruimtelijk situeren, oriënteren en verplaatsen.
SC03	KUNNEN OMGAAN MET INFORMATIETECHNOLOGIE	A De cursist kan via ICT informatie vinden en het relevante eruit selecteren en daarbij de gepaste hulpmiddelen inzetten. B De cursist kan via ICT met gegevens werken en daarbij gepaste hulpmiddelen inzetten.
SC04	KUNNEN SAMENWERKEN	A De cursist kan in een samenwerkingsverband taak- en groepsafspraken maken en uitvoeren. B De cursist kan de samenwerking en het bereikte resultaat beoordelen.
SC05	KUNNEN KEUZES UITVOEREN	A De cursist kan zich oriënteren op een waaier van mogelijkheden. B De cursist kan alternatieven afwegen om tot een keuze te komen. C De cursist kan een stappenplan ontwerpen, uitvoeren en bijsturen om een keuze in praktijk te brengen. D De cursist kan het keuzeprocés en de gemaakte keuze evalueren.
SC06	KUNNEN OMGAAN MET PROBLEMEN	A De cursist kan een probleem verkennen. B De cursist kan verschillende oplossingswijzen inventariseren en de gepaste kiezen. C De cursist kan bij de probleemoplossing een stappenplanontwerpen, uitvoeren en bijsturen. D De cursist kan de gekozen oplossingsstrategie en het bereikte resultaat evalueren.
SC07	KUNNEN EIGEN LEREN EN PRESTEREN VERBETEREN	A De cursist kan zijn eigen leerdoelen vaststellen. B De cursist kan zijn eigen leren en presteren verbeteren door hulpmiddelen en strategieën (stappenplan, actieplan, ...) te hanteren. C De cursist kan op eigen leren en presteren reflecteren.

Bron: VOEB (Vlaams Ondersteuningscentrum Basiseducatie) – 2001

Nieuwsflash – 16 februari 2009
Kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs

Geachte mevrouw de afgevaardigd bestuurder
Geachte heer afgevaardigd bestuurder

In opvolging van ons overleg d.d. 27 januari 2009, informeren we u alvast graag over enkele zaken die voor ons beider werking belangrijk zijn.

Prioritair te ontwikkelen opleidingsprofielen 2008-2009

1. Recent vond een overleg plaats met de overheid i.v.m. de te ontwikkelen opleidingsprofielen tegen 15 januari 2009 en 15 september 2009.

Wat de voorstellen van opleidingsprofielen voor **opleidingen van het hoger beroepsonderwijs** betreft, werd de volgende mededeling gedaan:

- voorstellen van opleidingsprofielen voor bestaande lineaire of voorlopig modulaire opleidingen hoger beroepsonderwijs die uiterlijk op 15 januari 2009 werden ingediend, werden nog gevat door de procedure voorzien in artikel 24 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs;
 - voorstellen van opleidingsprofielen voor bestaande lineaire opleidingen of voorlopig modulaire opleidingen hoger beroepsonderwijs die na 15 januari 2009 werden ingediend of voorstellen van opleidingsprofielen voor nieuwe opleidingen hoger beroepsonderwijs, zullen worden gevat door de bepalingen van het voorontwerp van decreet betreffende het hoger beroepsonderwijs.
2. Concreet betekent dit dat enkel de volgende voorstellen van opleidingsprofielen (die m.n. per 15 januari 2009 werden ingediend) ontvankelijk werden verklaard en bijgevolg de procedure van advisering zullen doorlopen:
 - Bank, beurs en financiën
 - Bedrijfsautomatisatie
 - Bouwkunde
 - Bouw- en houtconstructies
 - Openbare werken
 - Topografie
 - Chemie en textiel
 - Design en textiel
 - Textielproductietechnieken
 - Kaderopleiding Nursing voor Gegradueerde/Bachelor Verpleegkunde – Geriatrie en Ouderenzorg
 - Kaderopleiding Nursing voor Gegradueerde/Bachelor Verpleegkunde – Psychiatrie en Geestelijke gezondheidszorg
 - Kaderopleiding Nursing voor Gegradueerde/Bachelor Verpleegkunde of Vroedkunde – Algemene Verzorgingsinstellingen
 - Toeristische gidsen

3. Volgende voorstellen van opleidingsprofielen werden niet ontvankelijk verklaard (cf. 1. – nieuwe HBO-opleidingen):
 - Maritiem management level dek
 - Maritiem management level motoren
4. Alle andere voorstellen van opleidingsprofielen voor HBO-opleidingen die reeds in voorbereiding zijn, zullen de procedure gevat door de bepalingen van het voorontwerp van decreet betreffende het hoger beroepsonderwijs, moeten doorlopen. We denken onder meer aan volgende opleidingen: Dispatcher internationale handel, KMO-management, Retail-management, Contextuele hulpverlening, Rechtspraak ... maar dus ook de opleidingen onder punt 3.

Bevraging consortia prioriteitenplan 2009-2010

Ter voorbereiding van het prioriteitenplan 2009-2010 m.b.t. de ontwikkeling van opleidingsprofielen, zal u eerstdaags een e-mail ontvangen met de vraag naar medewerking bij de bevraging van de centra.

We bedanken u graag reeds op voorhand van harte om ons tijdig de nodige gegevens te willen bezorgen.

Volgend overleg netten – afgevaardigd bestuurders consortia

Tot slot willen u vriendelijk vragen om 20 mei 2009 reeds in uw agenda vrij te houden. De netten en hun respectieve verantwoordelijken zouden u dan – op hun beurt – graag uitnodigen voor een overleg. Een voorstel van agenda, locatie en uur volgt binnenkort.

Met vriendelijke groet

namens de decretale stuurgroep

Hilde De Meyer
secretaris

Kurt Berteloot
voorzitter

Nieuwsflash – 1 april 2009

Kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs

Geachte mevrouw de afgevaardigd bestuurder
Geachte heer afgevaardigd bestuurder

Via deze nieuwsflash informeren we u graag over de laatste stand van zaken i.v.m. de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor het HBO.

Opleidingsprofielen HBO

1. Woensdag 25 maart jl. vond een overleg plaats tussen de overheid (kabinet en administratie) en een afvaardiging van de decretale stuurgroep VO over opleidingsprofielen in het HBO.
Er werd door de overheid uitdrukkelijk gesteld dat voor alle opleidingsprofielen HBO die dienen ontwikkeld te worden (zowel in het kader van de omvorming van bestaande lineaire en voorlopig modulaire HBO-opleidingen als in het kader van de start van een nieuwe HBO-opleiding) erkende onderwijskwalificaties de basis moeten zijn. Dit veronderstelt dat er voor al deze opleidingen beroepscompetentieprofielen van de SERV voorhanden moeten zijn, die bovendien werden ingeschaald en gekoppeld aan erkende beroepskwalificaties.
2. De onderwijsverstrekkers maken zich hierover ernstig zorgen en dit om verschillende redenen.
 - De timing is zeer krap, om niet te zeggen onrealistisch. Tegen 2012 moeten alle omvormingsdossiers ingediend zijn, maar voor heel wat HBO-opleidingen zijn er momenteel nog geen beroepscompetentieprofielen van de SERV beschikbaar (het Agentschap zou op 1 september 2009 operationeel moeten zijn en met de inschaling van beroepscompetentieprofielen kunnen beginnen, als die tenminste voorhanden zijn).
 - Voor een aantal bestaande HBO-opleidingen blijkt het ook niet zo evident te zijn om een beroepscompetentieprofiel aan te leveren dat op niveau 5 zou kunnen worden ingeschaald (bijv. Orthopedagogie, Assistent in psychologie ...).
 - Als er tegen 1 januari 2011 geen erkende beroepskwalificatie voorhanden zijn, legt de Vlaamse regering de competenties voor die opleidingen vast. De Vlaamse regering bepaalt de referentiekaders die hiervoor gebruikt worden en de wijze waarop deze competenties bij het uitwerken van onderwijskwalificaties gehanteerd worden zolang er geen beroepskwalificaties erkend zijn. De onderwijsverstrekkers willen vóór januari 2011 zicht hebben op de ontbrekende beroepskwalificaties en ook betrokken worden bij het bepalen van een alternatief referentiekader.

De hoofden van de netten zullen de minister via een gezamenlijk schrijven nog voor de paasvakantie informeren over hun bezorgdheid.

Ontwikkeling van beroepscompetentieprofielen

We dienen gezamenlijk alles in het werk te stellen om de beroepssectoren en de SERV te mobiliseren tot het ontwikkelen van beroepscompetentieprofielen. De centra dienen er bij de sectoren steeds op aan te dringen om via de SERV te werken. Vanuit de decretale stuurgroep zal ook rechtstreeks met de SERV contact worden opgenomen met het oog op het maken van afspraken i.v.m. prioritaire beroepscompetentieprofielen.

Inrichten van lineaire HBO-opleidingen

1. Bestaande HBO-opleidingen kunnen een laatste keer lineair worden ingericht per 1 september 2011, maar er wordt geen mogelijkheid tot afbouw voorzien. Dit betekent dat er vanaf 1 september 2012 moet overgeschakeld worden naar een modulaire organisatie en dat er met een vrijstellingbeleid zal moeten worden gewerkt ten aanzien van de cursisten die een eerste jaar lineair achter de rug hebben.
2. Een volledige cyclus van driejarige lineaire HBO-opleidingen kan een laatste keer worden opgestart op 1 september 2009.
3. Een volledige cyclus van tweejarige lineaire HBO-opleidingen kan een laatste keer worden opgestart op 1 september 2010.

Met vriendelijke groet

namens de decretale stuurgroep

Hilde De Meyer
secretaris

Kurt Berteloot
voorzitter

Nieuwsflash – 1 juni 2009

Kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs

Geachte mevrouw de afgevaardigd bestuurder
Geachte heer afgevaardigd bestuurder

Via deze nieuwsflash informeren we u graag over de laatste stand van zaken i.v.m. de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs.

Op maandag 25 mei jl. was er een overleg tussen de overheid en de decretale stuurgroep. Op dit overleg heeft de overheid toelichting gegeven omtrent de ingediende opleidingsprofielen d.d. 15 januari 2009.

Voor de goedgekeurde opleidingsprofielen blijft de timing zoals voorzien in het draaiboek het uitgangspunt. Dit betekent dat na technische en inhoudelijke bijstellingen deze opleidingsprofielen klaargemaakt worden voor besluitvorming in het najaar. De implementatie van deze opleidingsprofielen is dan voorzien vanaf 1 februari 2010.

Opleidingsprofielen secundair volwassenenonderwijs

1. Studiegebied Auto

Bestuurder Interne Transportmiddelen

Dit opleidingsprofiel werd ingediend ter vervanging van de bestaande opleidingsprofielen *Bestuurder Heftruck* en *Bestuurder Reachtruck*.

Goedgekeurd mits technische correcties.

Nascholing Heftruck en Nascholing Reachtruck

Geweigerd.

Deze zwevende modules bevatten grotendeels dezelfde basiscompetenties als de basisopleiding en er is geen wettelijke verplichting voor bestuurders van heftrucks/reachtrucks om nascholing te volgen.

2. Studiegebied Handel

Bedrijfsbeheer

Goedgekeurd mits technische correcties.

Telefonist-receptionist

Goedgekeurd mits technische correcties en enkele inhoudelijke aanpassingen:

- het taalniveau dient gekoppeld te worden aan het Europees Referentiekader;
- de zwevende module 'Communicatie, telefonie en onthaal in een derde vreemde taal' wordt geschrapt;
- er dient een keuzetraject te worden aangeboden: 2 van de 4 vreemde talen.

Secretariaat-talen en Secretariaatsmedewerker

Deze opleidingsprofielen waren nog gevat door de vorige procedure waarbij de verantwoordelijkheid nog niet bij de decretale stuurgroep lag. Deze opleidingsprofielen werden geweigerd. Aan de decretale stuurgroep werd de opdracht gegeven om deze opleidingsprofielen aan te passen in overleg met de Entiteit Curriculum en Cevora. Ondertussen is er al een overleg geweest met Cevora. De streefdatum om de aangepaste opleidingsprofielen in te dienen is 15 september 2009.

3. Studiegebied Personenzorg

Initiatie bibliotheek, documentatie- en informatiekunde

Goedgekeurd mits technische correcties en enkele inhoudelijke aanpassingen:

- de basiscompetenties moeten verduidelijkt worden;
- in het kader van de relatie opleiding-referentiekader dienen de taken van bibliotheekmedewerker te worden gesitueerd t.o.v. de bibliothecaris.

Initiatie archiefkunde

Goedgekeurd mits technische correcties en enkele inhoudelijke aanpassingen:

- de basiscompetenties moeten verduidelijkt worden;
- in het kader van de relatie opleiding-referentiekader dienen de taken van archiefmedewerker te worden gesitueerd t.o.v. de archivaris.

Zwevende modules

Geweigerd.

Dit profiel is inhoudelijk niet duidelijk en de basiscompetenties zijn te algemeen geformuleerd zodat het niet duidelijk is wat de cursist leert.

Begeleider-animator voor Bejaarden

Geweigerd.

Er werd geen selectie gemaakt uit de sleutelvaardigheden. De overheid wil zich eerst grondig bezinnen over de wijze waarop het werkplekleren in rekening wordt gebracht binnen een opleidingsprofiel. Het integraal in rekening brengen van werkplekleren in een opleidingsprofiel maakt de opleiding te duur voor zowel de cursist als de overheid.

4. Studiegebied Talen

Europese Talen Groep 1 (Noors/Roemeens) (Richtgraad 1 en 2)

Goedgekeurd voor Roemeens.

Geweigerd voor Noors omdat deze taal niet voldoet aan de criteria van het beoordelingskader voor de aanvraag van nieuwe taalopleidingen. Noorwegen is noch EU-lidstaat noch kandidaat EU-lidstaat.

Europese Talen Groep 2 (Bulgaars/Fins/Hongaars/Servo-Kroatisch/Tsjechisch) (Richtgraad 1 en 2)

Goedgekeurd.

Opleidingsprofielen hoger beroepsonderwijs

1. Studiegebied Industriële wetenschappen en technologie

Bedrijfsautomatisatie

Goedgekeurd mits technische correcties en verduidelijkingen over het referentiekader en de sequentiële verbanden worden aangebracht.

Topografie en Bouwkunde

Goedgekeurd mits technische correcties en inhoudelijke aanpassingen. Dit laatste betekent een afstemming tussen de verschillende bouwopleidingen, aanpassing van de benaming, formulering van de basiscompetenties en aanpassing van de instapvereisten.

Bouw- en houtconstructie en Openbare Werken

Geweigerd.

Deze twee opleidingsprofielen zijn te weinig specifiek. Er wordt gesuggereerd op deze twee opleidingsprofielen te integreren in één opleidingsprofiel in functie van de brede inzetbaarheid op de arbeidsmarkt.

Design en textiel

Goedgekeurd mits technische correcties en inhoudelijke aanpassingen. Dit laatste betekent dat er correcte instapvereisten geformuleerd moeten worden, een aanpassing moet gebeuren van de communicatieve, commerciële en economische vormingselementen en een aanpassing van de module projectwerk.

Textielproductietechnieken

Goedgekeurd mits technische correcties en inhoudelijke aanpassingen. Dit laatste betekent dat er correcte instapvereisten geformuleerd moeten worden, een aanpassing moet gebeuren van de communicatieve, commerciële en economische vormingselementen en een aanpassing van de module projectwerk.

2. Studiegebied Biotechniek

Chemie en textiel

Goedgekeurd mits technische correcties en inhoudelijke aanpassingen in verband met correcte instapvereisten en de relatie met het referentiekader en het beroep.

3. Studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde

Bank, beurs en financiën

Goedgekeurd mits technische correcties.

Toeristische Gidsen

Geweigerd. Er kunnen geen twee verschillende opleidingen in het HBO leiden tot het zelfde beroepsprofiel Gids van de Serv en er is geen duidelijk draagvlak voor dit opleidingsprofiel.

4. Studiegebied Gezondheidszorg

Kaderopleiding nursing voor gegradueerde/bachelor verpleegkunde of vroedkunde: algemene verzorgingsinstellingen

Kaderopleiding nursing voor gegradueerde/bachelor verpleegkunde: psychiatrie en geestelijke gezondheidszorg

Kaderopleiding nursing voor gegradueerde/bachelor verpleegkunde: geriatrie en ouderenzorg

Geweigerd omdat de meerwaarde van drie opleidingen met dezelfde basiscompetenties onduidelijk is, met de suggestie om de drie opleidingsprofielen te integreren in één opleidingsprofiel.

Verdere werkwijze

De technische correcties worden doorgevoerd door de Entiteit Curriculum. De inhoudelijke aanpassingen zullen gebeuren door de decretale stuurgroep in overleg met de Entiteit Curriculum. Indien nodig zal het werkveld terug geraadpleegd worden.

Met vriendelijke groet

namens de decretale stuurgroep

Hilde De Meyer
secretaris

Kurt Berteloot
voorzitter

Nieuwsflash – 10 juli 2009

Kennis- en expertiseontwikkeling in het volwassenenonderwijs

Geachte mevrouw de afgevaardigd bestuurder
Geachte heer afgevaardigd bestuurder

Via deze nieuwsflash informeren we u graag over de laatste stand van zaken i.v.m. de ontwikkeling van opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs. Aansluitend op de enquête die door de stuurgroep uitgevoerd werd bij de consortia eerder dit jaar werd een voorstel tot prioriteitenlijst van te ontwikkelen opleidingsprofielen in het schooljaar 2009-2010 ontwikkeld. Een aantal vragen werden echter niet weerhouden in dit voorstel tot prioriteitenlijst. Hieronder volgt een opsomming van de niet weerhouden vragen samen met een motivering. De prioriteitenlijst zelf wordt u – eens definitief – later nog bezorgd.

Opleidingsprofielen secundair volwassenenonderwijs

1. Studiegebied Talen

Voor Frans, Engels en Spaans RG1 werden verlengde trajecten gevraagd. Hiervoor dient echter geen nieuw OP ontwikkeld te worden. Een gemotiveerde vraag aan de overheid vanuit de stuurgroep volstaat. Dit is ondertussen al gebeurd! Tegelijkertijd werd aan de overheid voor de basiseducatie een verlengd traject Alfa NT2 voor module 5 en 12 aangevraagd.

Voor Engels RG1 en RG2 werden versnelde trajecten gevraagd. Ook hier dient geen nieuw OP ontwikkeld te worden. Ondertussen is er een ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering waarin versnelde trajecten voor bijzondere doelgroepen kunnen voor Deens, Duits, Engels, Frans, Italiaans, Portugees, Spaans of Zweeds RG1 en RG2. Hiervoor is ook geen afzonderlijke onderwijsbevoegdheid nodig.

Tot slot werd ook een OP Thai RG1 gevraagd. Hiervoor verwijzen wij naar het antwoord van Minister F. Vandenbroucke op het advies van de RLL VLOR van 24 april 2007 betreffende het beoordelingskader voor de aanvraag van nieuwe taalopleidingen in het volwassenenonderwijs. Daarin wordt gesteld dat voor nieuwe opleidingen van niet-Europese talen er eerst meerdere jaren via contractonderwijs gewerkt dient te worden. Als de meerwaarde bewezen is kan de opleiding opgenomen worden in het reguliere aanbod via de ontwikkeling van een OP.

2. Studiegebied Handel

Bedrijfsbeheer

Dit OP werd in de loop van huidig schooljaar ingediend en kan vanaf 01 februari 2010 geïmplementeerd worden. Dit dient dan ook niet in de prioriteitenlijst opgenomen te worden.

Secretariaat-talen

Dit opleidingsprofiel was nog gevat door de vorige procedure waarbij de verantwoordelijkheid nog niet bij de stuurgroep lag. Dit opleidingsprofiel werd geweigerd. Aan de stuurgroep werd de opdracht gegeven om dit opleidingsprofiel aan te passen in overleg met de Entiteit Curriculum en Cevora. Ondertussen is er al een overleg geweest met Cevora. De streefdatum om het aangepaste opleidingsprofiel in te dienen is 15 september 2009. Er wordt eerst in een beperkte werkgroep een voorstel uitgewerkt dat dan afgetoetst wordt bij de leden van de oorspronkelijke werkgroep.

3. Studiegebied Mechanica-Elektriciteit

Computertechnicus

Deze opleiding wordt vervangen door twee OP's nml. *Computeroperator* en *Netwerktechnicus*. Deze OP's zitten al in de besluitvorming.

4. Studiegebieden Huishoudelijk Onderwijs/Hout/Auto

Hier wordt al gewerkt met definitieve OP's die gevat worden door de evaluatieprocedure voorzien in de besluiten van Vlaamse Regering inzake de invoering van deze OP's.

Opleidingsprofielen hoger beroepsonderwijs

Op de vraag naar opleidingsprofielen voor opleidingen HBO werd niet ingegaan omdat deze gevat worden door het decreet houdende Se-n-Se en HBO-opleidingen.

Duaal traject CVO Bedrijfsbeheer – CBE Open module wiskunde

Cursisten die binnen een CVO starten met een opleiding bedrijfsbeheer blijken soms niet over de vereiste basisvaardigheden rekenen te beschikken. Bovendien gaat het vaak over rekenvaardigheden die via rekenbladen gebruikt moeten worden. Om deze cursisten bij te schaven en niet te laten afhaken in de opleiding bedrijfsbeheer kan een duaal traject met een Centrum Basededucatie opgestart worden.

Op basis van contacten met mensen uit de praktijk hebben de pedagogische begeleidingsdiensten opgesteld welke vaardigheden wiskunde noodzakelijk zijn om de opleiding bedrijfsbeheer met succes af te ronden. Ondertussen is de match gebeurd tussen die veronderstelde vaardigheden, en de eindtermen en basiscompetenties wiskunde uit de Basededucatie. Het concept van de open module maakt het mogelijk om die selectie van relevante eindtermen en basiscompetenties in een module aan te bieden, zonder dat er daarvoor een nieuw OP ontwikkeld moet worden.

Om de doelen wiskunde te verwerven kan o.a. gebruikgemaakt worden van rekenbladen (Excel), zodat cursisten voor ze starten met hun 2de module bedrijfsbeheer ook de basis van werken met een rekenblad in de vingers hebben.

Zowel het nieuwe opleidingsprofiel wiskunde Basiseducatie als het nieuwe opleidingsprofiel bedrijfsbeheer CVO kunnen georganiseerd worden vanaf 1 februari 2010.

Concreet start een module bedrijfsbeheer van 60u. Pas na 20u start een open module van Basiseducatie, zodat er wat tijd is om te observeren welke cursisten baat zouden hebben bij een duaal traject. De open module duurt 40u zodat cursisten samen met de groep bij CVO kunnen doorstromen naar de 2de module bedrijfsbeheer. (zie schema)

Bedrijfsbeheer module 1 CVO 60u	Bedrijfsbeheer module 2 CVO 60u
Open module CBE 40u	

Per consortium volwassenenonderwijs is er 1 CBE. Om samenwerking op te starten tussen het CBE en de CVO's die de opleiding bedrijfsbeheer aanbieden, kan het consortium als overlegplatform gebruikt worden. De middelen van de CBE's laten niet toe om dit traject voor elk CVO afzonderlijk te organiseren. Er zullen afspraken per regio moeten gemaakt worden!

Met vriendelijke groet

namens de decretale stuurgroep

Hilde De Meyer
secretaris

Kurt Berteloot
voorzitter